

TOPA TE YOĀM TU' MŪG YEYOX KUNNIX XIX HĀPXOP XOHIX

---

1 ¹Yeyox Kunnix te yūmūlā! mūg hāpxop punethok, tu yāy mūn mūg, ha 'āte nōm kax'āmi tappet tu!. Topa te' xat, pu' mūg yāy yōg tikmūlūn tu!, yā yāy yōg kāmānat xop tu!. Hāpxip kutōgnāg 'ihā tikmūlūn te nōm hāpxop xohix pēnāp-tup, ha Yeyox Kunnix te yūmūlā nōm hāpxop xohix mūg. Kunnix te nūluktnāhā pexkox yōg nūluktnāhā pexkox yōg nū'pok xop, puyīy Yoām tu nōm mūg. ²Yoām te' pēnāhā, tu hāpxop xohix kax'āmi!, yāl kax'āmi nū tappet tu!. Topa te' popmāhā!, ha Yeyox Kunnix te tu' mūg, ³ha tikmūlūn te nū tappet mōkupix, puxix tu' kuxa hittup. Tikmūlūn te nū tappet 'āpak, tu' yīpkox pip, puxix tu' kuxa hittup. Nū tappet tu' kax'āmi hāpxopmālax, ha hāpxip kutōgnāg 'ihā tikmūlūn te nōm pēnāp-tup.

Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te' 7

⁴'Ügmūn Yoām, tu nū tappet kax'āmi Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te' 7 pu' hāpxexka 'Ax tu!. ⁵Átep-tup, pu Topa 'āxop ha hāmmaxnā!, nūy 'ākuxa māmmā!. Hōnhā! xip Topah, tu ta' xip hōmā, tu ta' nūn putup.

Ha ta' pip 'ūkoxuk xohix te' 7 Topa keppah xix yōg mīmpe yūm'ax xe'lēgnāg keppah. ⁶Átep-tup, pu Topa 'āxop pu hāmmaxnā!, nūy 'ākuxa māmmā kamah. ⁵Átep-tup kamah, pu Yeyox Kunnix 'āxop ha hāmmaxnā!, nūy 'ākuxa māmmā!. Yeyox te yūmūlā hāpxe'e xohix 'āktux. Yā Topak-tok te māxap xip tu' xok tāmnāg, tu putpu' hi!, tu hām xexka yōg xat'ax xop xat. Tute yāy yūmūg xe'lēgnāg, tu' xok, hu yūmūg kuxa kummuk xit, tu kuxa max mō'tat, 'uyānān tu!, ⁶tu yūmūg mīy 'āmānex xop, yā Topa yōg xop. Tute yūmūg xat, ha yūmūlātē Topa pu hāpxopmā max, yā yūmūg 'ātak Topa pu hāpxopmā max. Yeyox Kunnix yāl max xe'lēgnāg, tu' max xe'lēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Hamūn.

⁷Pēnāl!, 'ūnūn putup hāmgōy xexka kopah! Tikmūlūn xohix xexka te' pēnāp-tup. Hōmā ha ta tikmūlūn te pox xexka hā! xuhmīy. Yā tikmūlūn te nōm pēnāp-tup, hu potap-tup. Hamūn. Hā kaxīy.

⁸Topa xexka 'ūka'ok, tu hām'āktux, hu: "Ügmūn yā māxap xix ka'ax. Hōmā! xip'ah hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'ihāg xip. Ha ta' nōg

putup hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'īhāg xip putup. Hōnhāg xip, tu tak xip hōmā, tu tak nūn putup." Kaxīy.

Yoām te Kunnix pēnāhā'

⁹Ha tak mūn yā 'ātaknōy Yoām. 'Āte' xūy hā tot, yā 'āxop putuk. 'Ūkxip Topa te nōm xat xop kopah 'āxop mūtik, tu Yeyox tuk xip ka'ok 'āxop putuk. Hōmā 'āte tikmū'ün pu Topa 'āktux xix Yeyox 'āktux, ha tikmū'ün tek mūg, tuk xix nūnē hām tot tu', ha kōnāg te' yīmap, yā hām tot 'ūxuxet'ax Pat.

¹⁰Yenomiy 'īhā Topa Koxuk tek mōgāhā', pa 'āte yānmūn xupep'ax ka'ok 'āpak 'ūkxām tu', yā mīxux xop tut kaxyā'ax putuk, ¹¹tu hām'āktux, hu:

—'Āpu 'ūpēnā xop kaxlāmi', tu tappet hōm Yeyox kopa kuxa mām xop te' 7 pu', yā kōmēn 'Ep tu', xix kōmēn 'Exmīy tu', xix kōmēn Pek tu', xix kōmēn Tittit tu', xix kōmēn Xahat tu', xix kōmēn Pinanep tu', xix kōmēn Namnixet tu!" Kaxīy.

¹²Ha 'ūgyōkānām, nūy 'ūkxāmpa' pēnā!, nūy nōm te hām'āktux pēnā!. Pa' pip kuyānām tat'ax xohix te' 7. Yā yānām 'āta yīxux hā' mīy kuyānām tat'ax.

¹³Pa' xip nōm te Tikmū'ün Kutok putuk kuyānām tat'ax kote!. 'Ūyōg topixxax tox, tu' pata tu' kux, tu' tat 'ūkotex hīy'ax, yā yānām 'āta yīxux hā' mīy, ¹⁴tu' xep-nok, yā kahnēn xep-nok putuk, pe tex xap ponnox putuk, tu' pa te kuxap xexka putuk, ¹⁵tu' pata te kuyānām mō'yōn, yā pipcup monōn pukpex xexka putuk, tu' xutnuk. Tute hām'āktux ka'ok, yā xamoka xexka putuk. ¹⁶Tu' yīpxe'e hā' tat māyōnnāg xohix te' 7, tu' yīkox tu' xupep mīkax xexka!, yā' xox mut tix, tu' pa te kuyānām xexka mō'yōn, yā māyōn putuk mēynix 'īhā'.

¹⁷Ha 'āte' pēnāhā', tuk nāhā 'ūpata yīkak, tuk xok putuk. Pa tik nūn, tu nūktuk yīmū' yim xix, tu:

—'Ākuxa nōg hok. 'Ūgmūn yā māxap xi' ka'ax. Yā hōmā! xip'ah hām xexka xix yōg hāpxop xohix 'īhāg xip. Ha ta' nōg putup hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'īhāg xip putup. ¹⁸'Ūkxip. Hōmā 'ūkxok, pa pēnā! 'ūkhi putpu', tuk xip putup mōkumakmōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. 'Ūgka'ok. 'Āte' xat, puxi' xakix 'ūxohix. 'Āte' xat hok, puxi' xakix hok. 'Āte xakix xop xat kamah. ¹⁹'Āpu hāmpēnā'ax kaxlāmi yā hōnhā yōg hāpxopmā'ax kaxlāmi xix hāptup yōg hāpxopmā'ax kaxlāmi kamah. ²⁰'Āte xa' yūmmūgāhā hāpxop xaptop, yā tikmū'ün te nōm yūmmūg 'ohnāg. 'Ūpip māyōnnāg xohix te' 7 'ūgyīpxe'e kopah, ha' pip kuyānām tat'ax te' 7. Māyōnnāg te' 7 yā pexkox yōg nū'pok'ax te' 7, yā nōm te Yeyox kopa kuxa mām xop te' 7 pēnāhā!. Ha ta kuyānām tat'ax yā kōmēn te' 7 yōg Yeyox kopa kuxa mām xop te' 7. Kaxīy.

Kōmēn 'Ep yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

2 ¹Tu xe:

—'Āpu kaxlāmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn 'Ep yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pēnāhā!. 'Āpu kaxlāmi!, hu:

“'Āte xa hām'āktux. 'Āte māyōnnāg te' 7 tat 'ūgyīpxe'e hā, tu hāpkumep kuyānām tat'ax yānām 'āta yīxux kote!. ²'Āte 'āxop yōg hāpxopmā'ax yūmmūg.

'Āte' yūmmūg 'āxop te hāpxompā max punethok, tu Yeyox tu 'āxop pip ka'ok. 'Āte' yūmmūg 'āxop te' tot 'ohnāg tik kummuk. Tik kummuk te: 'Ūgmūg pip Yeyox yōg mō'pok xop kopah.' Kaxīy. Pa 'āxop te yōg hāpxompā'ax kopit, tu' koit yūmmūg.
 3 'Āxop te hāmmax hip. 'Āxop yā yōgnū xop, hu 'āxop xūy, pa 'āxop te hāpxompā max kux 'ohnāg. 4 'Āxop te hāmmax mīy, pa 'āxop te hāpkummuk mīy kamah. Yā hōmā 'āxop tek putup pax max, pa hōnhā 'āmhok. 5 'Āpu hāmpel'āpxeh. Hōmā 'āxop te hāmmax mīy, pa hōnhā 'a kaxīy'ah. 'Āpu hāpkummuk mīy kux, nūy putpu mōg, nūy xe' mīy 'āxop te nōm mīy hāmāxap. Pa 'āxop te hāpkummuk kux 'ohnāg, kopxix 'āxop hak mōg, nūy xut 'ōg kuyānām tat'ax. 6 Pa 'āxop max, yā 'āxop tep-tup nōg Nikonax xop yōg hāpxompā'ax. 'Ātep-tup nōg kamah. 7 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu!' Kaxīy.

Kōmēn 'Exmīy yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

8 Tu xe:

—'Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn 'Exmīy yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā!. 'Āpu kax'āmi, hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Ūgmūn yā māxap xi' ka'ax. Yā hōmā! xip'ah hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'ihāg xip. Ha ta' nōg putup hām xexka xix yōg hāpxop xohix, 'ihāg xip putup, tuk xok tāmnāg pa putpuik hi!. 9 'Āte' yūmmūg 'āxop xūy. 'Āte' yūmmūg 'āxop putexop 'ohnāg, pa 'āmhok, 'āxop putexop xexka! 'Āte' yūmmūg tigmūl'ūn te 'āxop 'āktux kummuk, tu hām'āktux hu: 'Ūgmūg yā Yoneo xop kopak pip.' Kaxīy. Pa 'āmhok, yā' koit, yā Hāmgāyāgnāg yōg xop kopa' pip.
 10 Hāpxip 'ihā 'āxop xūy'ax, pa 'āpu 'ākuxanōg hok. 'Ūxupax. Hāmgāyāgnāg te 'ōg hāpxompā'ax kopit putup, yā' xat putup, pu tigmūl'ūn 'āxop xeh kanet ka'ok kopah, ha 'āxūy'ax 'āmnīy te' 10 hā. 'Āpu 'ātu pip ka'ok, hu mōg hu yā 'āxakix, ha 'āte xa popmāp-tup 'āhi'ax kux 'ohnāg yōg xexka xop yōg kuuxxax.

11 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu!!

Tigmūl'ūn te xakixp-tup, tuk-nāy tu' mōg putup Hāmgāyāgnāg pet tu', tu' xūy, pa' xut xop mōg putup'ah." Kaxīy.

Kōmēn Pek yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

12 Tu xe:

—'Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nōm te kōmēn Pek yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā!. 'Āpu kax'āmi, hu:

"Āte xa hām'āktux. Yōgnū mīkax xexka xox mut tix xip. 13 'Āte' yūmmūg 'āpip'ax. Yā Hāmgāyāgnāg yōg xexka xop yōg mīmpe yūm'ax xip 'ōg kōmēn kopah, yā Hāmgāyāgnāg yā' xexka', tu' xat kōmēn yōg xop. 'Āxop 'ātu 'āpip ka'ok, hu yōgnū putat max xak 'ohnāg. Hōmā! xip 'Ātip, yā yōgnū kāmānat, tu 'ā tu' xip ka'ok, ha tigmūl'ūn tep-tex nōnte Hāmgāyāgnāg yōg xip'ax tu', pa 'āxop te yōgnū putat max xak 'ohnāg. 14 Pa 'āxop te hāpkummuk mīy, yā yāg pip nōnte, tu Manak yōg hāmyūmmūg tat. Yā hōmā Manak te 'Iyaet xop

mõgähä', pu hãpkummuk mïy, yã xit'ax mähä tikmû'ün te topa komut xop pu nõm popmähä!. Tute tikmû'ün pu' yümmügähä!, pu' nøy hã xupxet kamah. 15'Üpip kama 'üyäg xop, tu Nikonax xop yõg hãmyümmüg tat. 16'Äpu 'ög hãpkummuk mïy kux. 'Ükux 'ohnäg, kopxik mõg, nûy yäykix nõm tikmû'ün mütik. Yã 'äte yäy kix putup mïkax xexka hã nõm xip 'ügyikox kopah.

17'Äyipkox pip, nûy ta xupax Topa Koxuk te nõm 'äktux Yeyox kopa' kuxa mäm xop pu'!

'Äte päm mänä popmäp-tup 'üxut xop pu!. 'Äte nõm pu' popmäp-tup kama mïkaxxap ponok, tu nõm yïmû' kax'amip-tup 'üxuxat'ax tup, ha nõm te' pop te 'äxet'ax yümmüg putup, pa' nøy te' yümmüg putup 'ohnäg." Kaxiy.

Kõmën Tittit yõg kuxa mäm xop pu häm'äktux

Tu xe:

18—'Äpu kax'ämi pexkox yõg nû'kutnä'ax pu nõm te kõmën Tittut yõg Yeyox kopa' kuxa mäm xop pënähä!. 'Äpu kax'ämi, hu:

"Äte xa häm'äktux. 'Ügmûn yã Topak-tok, tuk pa te kuxap xexka putuk, tuk pata te kuyänäm mõ'yön, tu pipcup monõn pukpex xexka putuk, tu' xutnuk.

19'Äte 'ög häpxopmä'ax yümmüg. 'Äte' yümmüg 'äxop te' nøy putup pax, tu 'äxop te l'atu 'äpip ka'ok, tu 'ä häpxopmä max punethok, tu 'äxop te hämmax hip punethok. Hõmä 'äxop te häpxopmä kõnämähä!, pa hõnhä 'äxop te häpxopmä max punethok. 20'Pa 'äxop te hãpkummuk mïy. Yã' xip nõnte 'ühûn 'üxuxet'ax Yeyamet, tu hãpkummuk mïy, pa 'äxop te nõm hupmä 'ohnäg. Tute häm'äktux, hu: 'Topa te nügkutnähä!. Kaxiy. Tu tikmû'ün pu hãmyümmügähä!, tu' koit, nûy yõgnü kämänat xop mõgä!, puyî' nøy hã xupxet, puyî' xit tikmû'ün te topa komut xop pu nõm popmä!. 21'Äte' hip, tu 'ün kummuk pu' popmähä 'ämniy xohix, puyî häpkummuk mïy kux, pa 'ap-tup'ah, yã' kux 'ohnäg. 22'Yî 'äte 'ün xat putup, puyî mîmpe mõ'yön'ax tu' xihip ka'ok, tu' xüy xexka putup. Ha ta tik te nûmütik xonnix, yã Yeyamet putuk, tu' xüy xexka putup kamah. Yã häpxip kutõgnäg 'ihä 'äte nõm mïy putup. Pa tik te hãpkummuk mïy kux, kopxi' mïy 'ohnäg. 23'Äte Yeyamet kutok kix putup, ha mõktu' kuxa mäm xohix xop te' yümmüg putup, 'äte tikmû'ün kuxa pënähä!, xip-tox kopa pënähä!, tu hãpkummuk mïy'ax hã yänän.

24'Pa 'äxop nøy te kõmën Tittit tu' pip, tu nõm hãmyümmüg kummuk tat 'ohnäg. Yã hãmyümmüg 'üxuxet'ax, hu: 'Hämgäyägnäg yõg hãmyümmüg xaptop.' Kaxiy. Pa tikmû'ün te xa nõm yümmügä 'ohnäg, yïy 'äxop te nõm yümmüg 'ohnäg. Nõmhä 'äte xa häm'äktux, 'ap 'äte 'äxop xat putup'ah 'üxeheh, xayîy häpxop nøy mïy. Puxix. 25'Üpip 'äxop yõg häpxopmä'ax. 'Äpu 'üxe' mïy, ha mõktuk nûn putpu!. 26-28'Äte' xat putup, puyî xut xop häm xexka yõg xohix xop xat. Yã nõm te' mïy 'äte nõm putup ha mõktu hãmyäxataimuk xohix xox putox, ha 'äte' xat putup, puyî nõm häm xexka yõg xohix xop xat. Yã nõm xat putup, 'ihä 'äte nõm xat kamah. Yõgnü 'ätag te' xat, 'üyîy häm xexka yõg xohix xop xat. Yã Topa tek xexka mïy, hã kaxiy 'äte nõm xop xexka mïy putup, puyî häm

xexka xohix xop xat. Yā' xat ka'ok putup. Tik te nax koxyōy pipcup xexka tox hā. Hā kaxīy 'tixat ka'ok putup. 'Ate nōm xat xop pu' hōm putup māyōnnāg xexka!

29¹Āyipkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu!" kaxīy.

Kōmēn Xahat yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

3 ¹Tu xe:

—'Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu', nōm te kōmēn Xahat yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. 'Āpu kax'āmi, hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Āte yāy yīm hā' tat 'ūkoxuk xohix te' 7 Topa yōg xix māyōnnāg te' 7. 'Āte 'āxop yōg hāpxomā'ax yūmmūg. Tikmūl'ūn te hāmpe'paxex 'āxop hi', pa 'āmhok, 'āxop te' xakix xop putuk. 2¹'Āpu yāy koxah. 'Āpu yāy ka'logā', nūy hāpxomā'ax ka'logā', nūy hāpxomā'ax max hupmā' hok. 'Āte' yūmmūg 'āxop yōg hāpxomā'ax 'ap xe'le'ah Topa keppah, yā Topa pu' kummuk. 3¹Hōmā 'ūnōy te xa hāpxop max yūmmūgāhā', ha 'āxop te' xupak. 'Āpu nōm pe'āpaxeh, nūy mīy, nūy 'āxop yōg hāpkummuk mīy'ax nōā!. Pa 'āxop yāy koxak 'ohnāg, kopxix 'ūgnūn putpu' xupxet nūn putuk, yā tikmūl'ūn te xupxet hip 'ohnāg. Texīy 'ūgnūn? Hām'ūmhāg nūn? 'Āxop te' yūmmūg putup 'ohnāg. 4¹Pa' yāg tihī Xahat tu', tu yōg topixax tup, yā xutputux 'ohnāg. 'Āxop te hāpkumep putup 'ūgmūtik, tu topixxax ponnox tat putup. Yā' max te kaxīy. 5¹'ūxut xop te topixxax ponnox tat putup, ha 'a 'āte' mōy putup'ah 'ūyōg xuxet'ax tappet tu', Topa te nōm kax'āmi', yā Topa te nōm tu' kax'āmi', tikmūl'ūn 'āxet'ax nōm hi xe'ēgnāg mōkuma'lōg, ha' kux 'ohnāg. 'Āte hām'āktux putup, hu: 'Yōgnū tikmūl'ūn nōlōm.' Kaxīy. Yā Topa keppa 'āte nōm 'āktux putup xix pexkox yōg nū'pok xop keppah.

6¹Āyipkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu!" Kaxīy.

Kōmēn Pinanep yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

⁷Tu xe:

—'Āpu kax'āmi pexkox yōg nū'kutnā'ax pu', nōm te kōmēn Pinanep yōg Yeyox kopa' kuxa mām xop pēnāhā'. 'Āpu kax'āmi hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Ūgmax xe'ēgnāg, tu 'āte hāpxe'lōg, tuk yīm hā tat Namix yōg pipcup hāmyīnnīn'ax. Tute hāpxōn, ha ta tikmūl'ūn te mōhāmyīnnīn yūmmūg 'ohnāg. Tu tu mōhāmyīnnīn, ha ta tikmūl'ūn te hāpxōn yūmmūg 'ohnāg. 8¹'Āte 'āxop yōg hāpxomā'ax yūmmūg. 'Āte' yūmmūg 'āxop ka'ok kutōgnāg. 'Āte 'āxop pu hāmyūmmūgāhā', ha 'āxop te' mīy, tu 'ātu 'āpip ka'ok. 'Āte xa hāpxōn, ha ta tikmūl'ūn te mōhāmyīnnīn yūmmūg 'ohnāg. 9¹'Ūxupax. 'Ūpip Hāmgāyāgnāg nōnteh, tu hām'āktux, hu: 'Ūgmūg pip Yoneo xop kopah.' Kaxīy. Pa yā' koit. 'Āte' xat putup, ha nōm nūn putup, tu nūktu hām tu' pip putup 'āxop keppah, tu' yūmmūg putup, 'āte mō 'āxop yāy xe'ēgnāg. 10¹'Āxop te yōgnū xat'ax mīy. 'Āte xa' xat, hu: 'Āpu hāpxop max hip. 'Āpu putat max xak hok.' Kaxīy. Ha 'āxop te' mīy. Yīy 'āte 'āxop pēnā maxp-tup, ha ta' nūn putup

hāpxop xohix kummuk, puyīy hām xexka yōg tikmūl'ün xohix yōg hāpxopmā'ax kopit.¹¹ Hāpxip kutōgnāg 'ihāg mōg putup lāxop hah. 'Ūpip 'ōg hāpxopmā'ax max. 'Āpu nōm pēnā ka'ok, nūy mīy kux hok, yīy ta' nōy te 'ap xupxet putup'ah. 'Uxut xop yōg kuxxax yā 'ōgnū!.¹² 'Āte' xut xop hāt mīy māykup putuk yāy pet yōg. 'Āte 'āxop ka'lōgāp-tup, ha xate xek pet nīm putup'ah. 'Āte xut xop yīmū' kaxlāmip-tup Topa 'āxet'ax xix Topa yōg kōmēn yōg 'āxet'ax kaxlāmip-tup kamah, yāl xuxet'ax kōmēn Yenoyanēn Tup. Kaxīy. Yenoyanēn Tup te pexkox tu' yīxop-tup. 'Āte xut xop yīmū' kaxlāmi putup lūyōg xuxet'ax tup kamah.

¹³ 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu!" Kaxīy.

Kōmēn Namnixet yōg kuxa mām xop pu hām'āktux

¹⁴ Tu xe:

—'Āpu kaxlāmi pexkox yōg nūl'utnā'ax pu nōm te kōmēn Namnixet yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pēnāhā!. 'Āpu kaxlāmi, hu:

"Āte xa hām'āktux. 'Āte Topa tuk xip ka'ok, tu Topa yōg xat'ax mīy pax, yāg hup 'ohnāg, tu tikmūl'ün pu Topa yōg hām'āktux xe' lāktux. Hōmā 'āte' mīy Topa mūtik hāpxop xohix. ¹⁵ 'Āte 'ōg hāpxopmā'ax yūmmūg. 'Āxop pukpex 'ohnāg xix xuxix 'ohnāg, yāl xop tek putup pax xexka 'ohnāg xik putuppax kutōgnāg 'ohnāg. 'Ātep-tup pe pukpex pe xuxix,¹⁶ pa 'āxop pukpex miax, yīy 'āte 'āxop yāy yīkox kopa mō'yōn. ¹⁷ 'Āxop te: 'Ugmūg pute xop xexka', tu hāpxop xohix xexka pip lūgmū yōg. 'Ak mūl'āte hāpxop nōy putup'ah. Puxix.' Kaxīy. Pa 'āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg 'āxop yāyīgāl, xix 'āhittup 'ohnāg, xix 'āp-te xop 'ohnāg, xix 'āpa hok, xix 'āxax top.¹⁸ Hōmā 'āte xa hām'āktux, hu: Mā, ha 'āte 'āxop mīy putup lūp-te xop xexka 'ākuxa kopah. Mā, nūy pop topixxax ponno, nūy 'āxax top kummuk pak. Mā, nūy pop hehmēn 'āpa pu', nūy hāmpēnā!, nūy hāmyūmmūg.¹⁹ 'Āte mō tikmūl'ün yāy xe'ēgnāg, ha nōm te hāpkummuk mīy, ha 'āte: Kaxīy hok, yāl max'ah. Kaxīy. Tu nōm xūygāhā!. Yāl 'āte mō nōm yāy xe'ēgnāg. 'Āpu hāmpe'āpxeh, nūy hāpkummuk mīy kux. ²⁰ 'Uxupax. 'Ukxip hāmyīnnīn'ax yīkah, tu hām'āktux, hu: Hāpxon! Kaxīy. Tikmūl'ün 'ūm lūkopa' xip, tu' xupak, tu hāpxon, kopxix mōnāy lūpet hā, tuk xit putup nūmūtik, ha' xit putup lūgmūtik.

²¹ 'Āte' xut xop xat putup puyīy māhām 'ūgmūtik lūxexka xop yōg mīmpe yūm'ax yīmū!, ha 'āte' xohix xat putup, yāl nōm te' xat putup kamah, yāk mūn putuk putup. Hōmā 'āte' xut, tu hōnhāg yūm yōgnū 'ātak mūtik lūyōg mīmpe yūm'ax yīmū 'ūxexka xop yōg.

²² 'Āyīpkox pip, nūy ta xupax Topa Koxuk te nōm 'āktux Yeyox kopa' kuxa mām xop pu!" Kaxīy.

Topa 'āktux max pexkox tu'

4 ¹Hāpxip 'ihā 'āte' pēnāhā pexkox tu', ha hāmyīnnīn'ax xōn, ha nōm yīy lūxeheh nōm te 'ā hām'āktux hōmā, yāl yīy te mīxux xop tut kaxyā'ax putuk, tu hām'āktux, hu:

—Mā nūnte pexkox tu', ha 'āte xa mūg hāpxopmā'ax pip'ax hāpxip kutōgnāg 'ihā, yā tikmūlūn te nōm pēnāp-tup! Kaxīy.

²Hāpxip 'ohnāg 'ihā Topa Koxuk tek mōgahā', hak mōg, pa' xip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xel'ēgnāg, ha 'om te' yīmūl yūm, ³tu' pa te mō kuyānām yōn, yā mīkaxxap takat putuk, yā mīkaxxap yax putuk, xix mīkaxxap xanōn putuk, ha ta' xip texxux, tu nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xakot, yā texxux yīxux, tu mīkaxxap 'exmēnat putuk. ⁴Ha ta' pip kama 'ūxexka xop yōg mīmpe mām'ax xohix te' 24, tu nōm te' xat xakot, ha mīmpe mām'ax te' 24 yīmūl mām tik xexka te' 24, tu topixxax ponno tat, tu' xexka xop yōg kuuxxax yānām 'āta yīxux mōl tat, ⁵ha nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax te kote' xip, ha ta nōnte tu' xutep yānām kōlāynām, xix hāmnāhūn, xix tex tīnnāhā!. Ha ta' pip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppa kuyānām tat'ax xohix te' 7, tu yōg kuyānām pip, yāl koxulk te' 7 Topa yōg. ⁶Ha ta' xip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppa kōnāg xexka', yā gahap putuk, yā mīkaxxap ponno max putuk.

Ha ta 'om pip, tu nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xakot, yā yōnnālī te' 4, tu' pa pip 'ūkeppa xi' xāmpah. ⁷Yā yōnnālī te' 4 ha yāp-xet te xoxtut putuk, ha ta' nōy te mūnūytut kutox putuk, ha ta' nōy pa te tik pa putuk, ha ta' nōy te mōmōka putuk, tu topahah. ⁸'Ūxohix te' 4 yōg yīmāg pip. Yāp-xet yōg yīmāg xohix te' 6, ha' nōy yōg te' 6, ha' nōy yōg te' 6, ha' nōy yōg te' 6. Yōnnālī xohix pa xohix pip 'ūyīmap xi' kopah. Yōnnālī tek-te'lex hāptup tox hā xix 'āmniy tox hā, tu' hup 'ohnāg, tu:

—Topah, 'āmax xe'ēgnāg, 'āmax xe'ēgnāg, 'āmax xe'ēgnāg. 'Āka'ok xexkanām, nūy hāpxop xohix xexka mīy yūmmūg. Hōmā 'āxip xix hōnhā 'āxip, tu 'ānūn putup. Kaxīy.

⁹Hā kaxīy yōnnālī tek-te'lex nōm te' xat pu, yā nōm te mīmpe yūm'ax yīmūl yūm, yā nōm ti mōkuma'mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā, ¹⁰'ihā tik xexka te' 24 te hām tu' xakux nōm keppah, tu' nōm 'āktux max, nūy nōm xexka mīy yāy kuxa kopah, tu yāy yōg xexka xop yōg kuuxxax xex hām tu' nōm keppah, yā nōm te' xat keppah, tu:

¹¹—'Āmūn yūmūg xuxyā!', yā yūmūl yōg Topah. 'Āmax, ha' xohix te' yūmmūg 'āmax xe'ēgnāg, xix 'āxexkanām, xix 'āka'ok xexkanām. Hamūn, xate' xohix xexka mīy. Xatep-tup, yīy ta' pip 'ūxohix, tu' hi!. Kaxīy.

Tappet tox xix Kahnēn Kutok

5 ¹Ha ta' pēnāhā 'āte, pa' xip tappet tox kīy xahix 'ūyīpxe'e kopah, yā nōm te' xat 'ūyīm kopah, yā nōm te mīmpe yūm'ax yīmūl yūm, ha tappet tox kīy xahix yīmūl pip kax'āmi'ax punethok 'ūkeppa xi' xāmpah, ha kīy'ax xohix te' 7 te tappet tox kīy. ²Ha ta' xip pexkox yōg nūl'kutnāhā ka'ok, yā Topa yōg kāmānat, ha hām'āktux ka'ok, hu:

—Pīlā! xip nōm max, yā nōm te kīy'ax mep yūmmūg, nūy tappet tox ko'ah? Kaxīy.

³ Pa' xip'ah pexkox tu' xix hām xexka tu' nōm max, yā nōm te tappet tox ko'ah, nūy kopa' pēnā!. ⁴ 'Ūkpotaха!, yā! xip'ah nōm max, yā nōm te tappet tox ko'ah, nūy kopa' pēnā!. ⁵ Ha ta' xip tik xexka!, tu hām'āktux, hu:

—'Āpota hok. Pēnā!, 'Ūxip nōm ka'ok, tu xoxtut putuk, yā xuxet'ax Yona xop yōg xoxtut, yā Namix yōg xupepmā xop kopa' xip, yā tute' xut. Tute kīy'ax mep yūmmūg, nūy tappet tox ko'ah. Kaxīy.

⁶ 'Āte' pēnāhā!, pa' xip nōm xuxet'ax Kahnēn Kutok. Kaxīy. 'Ūk-nīhā! xip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax yīmū!, ha yōnnālī te! ⁴ te Kahnēn Kutok xakot, ha tik xexka te! ²⁴ te Kahnēn Kutok xakot kamah, ha Kahnēn Kutok xok tap, payā! putpu' hi!, tup-tox kup xohix te! ⁷, tu' pa xohix te! ⁷. ⁷'Up-tox kup xi' pa yā koxuk te! ⁷ Topa yōg, yā koxuk mō!pok hāpxexka xohix tu!. ⁷Ha ta' mōg Kahnēn Kutok, ha' xip tappet tox 'ūnōy yīm kopah, yā nōm te' xat yīm kopah, yā nōm yūm mīmpe yūm'ax yīmū!, ha Kahnēn Kutok te tappet paha!, ⁸yā! paha!, ha yōnnālī te! ⁴ te hām tu' pip Kahnēn Kutok keppah xix tik xexka te! ²⁴ te hām tu' pip kamah Kahnēn Kutok keppah. Ha yōnnālī yōg 'ap pip, nūy yōg tutxit kaxyā!, xix tik xexka xop te' kamah, tu' xohix yōg kānēy yānām 'āta yīxux pip kamah, nūy nōm kopa mō!hap 'ūkōnnōn, nūy tu hax max 'āpep pepix. Hā kaxīy 'ūkuxa mām ka'ok xop te Topa pu hām'āktux, ha hām'āktux te pepi' mōg. ⁹'Ūxohix tek-tex tup hāk-tex, hu:

—'Āmax 'āpu tappet tox pa',

nūy kīy'ax mep.

Hamūn, hōmā tigmū'ūn te 'āp-tex,

yā tigmū'ūn pupi 'āxok,

nūy tigmū'ūn mōgā Topa hah.

Yā! xohix mōgāhā!,

yā hep xohix xop yōg xop, xi' yīy'ax xohix yōg xop,

xix hām xexka xohix yōg xop, xix xop xohix.

¹⁰ 'Ūxohix te 'āmānex xop putuk,

tu Topa pu hāpxopmā max.

Topa te nōm xat, yā! yōg tigmū'ūn,

ha Topa yōg tigmū'ūn te! nōy xohix xat putup hām xexka tu'.

Kaxīy.

¹¹ 'Āte' pēnāhā 'ūxeheh, tu pexkox yōg nū'pok xop 'āpak, yā! xohix te! 10.000 punethok xi' 1.000 punethok. 'Ūxohix te nōm te' xat xakot, yā nōm te mīmpe yūm'ax yīmū! yūm, xix yōnnālī te! ⁴ xakot, xix tik xexka te! ²⁴ xakot. ¹² 'Ūxohix tek-tex ka'ok, hu:

—Hōmā tigmū'ūn tep-tex Kahnēn Kutok.

Pa hōnhā 'āxip, yā 'āmax, yā 'āka'ok nōynālīmōg.

Xate' xohix yōg hāpxop pop. Xate hāpxohix yūmmūg,

ha' xohix te 'āmūn 'āpak, nūy 'āxexka mīy, nūy 'āmūn 'āktux max.

Kaxīy.

¹³ Ha ta' xupak 'āte 'ūhi xop xohix pexkox tu' xix kōnāg xexka tu', yā xohik-tex, hu:

—Yā' max xe'ēgnāg nōm te' xat, nōm te mīmpe yūm'ax yīmū' yūm.
Yā' max xe'ēgnāg Kahnēn Kuto.

Yūmū'āte nōm pu' popmāhā hāpxop xohix.

Yūmū'āte nōm 'āktux max, tu nōm 'āpak,
tu' xexka mīy yāy kuxa kopah.

Tute yūmūg xat putup mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg.
Kaxiy.

¹⁴ Ha yōnnā'ī te' 4 te:

—Hamūn! Kaxiy.

Ha tik xexka xop te hām tu' pip, tu' kuxa te' yēy, tu Topa 'āktux max
xix Kahnēn Kuto 'āktux max.

'Ūkiy'ax

6 ¹'Āte xe' pēnāhā', ha Kahnēn Kuto te' kīy'ax māxap xak. Ha ta' xip
yōnnā'ī puxet, nōm te' 4 xop kopa' xip. 'Ūyī te tex tīnnā'ax putuk. Tute:
—Mā! Kaxiy.

²'Āte' pēnāhā', pa' xip kāmānok ponok, ha nōm te' yīmū' yūm, tu pox
kīy tat, ha' nōy te tu' hōm 'ūxat'ax xexka yōg kuxxax yānām 'āta yīxux.
Ha ta' mōg, nūy hām xexka pop xix yōg tikmū'ūn pop.

³ Ha ta xe' xak kīy'ax nōy Kahnēn Kuto te', yā kīy'ax tix, ha 'āte'
xupak, ha yōnnā'ī nōy, yā' tix te hām'āktux, hu:

—Mā! Kaxiy.

⁴ Yīy ta' xupep kāmānok nōy, yā xuttah, ha 'ōm te' yīmū' yūm, ha' nōy
te nōm kā'ogāhā', puyiy tikmū'ūn yāykix kakīynāgā'. Ha nōm te kāmānok
yīmū' yūm, tu' pop mīkax xexka tox. ⁵ Ha ta xe' xak 'ūkiy'ax Kahnēn
Kuto te', yā' tikoyuk, ha 'āte' xupak, ha yōnnā'ī nōy, yā tikoyuk te:

—Mā! Kaxiy.

'Āte' pēnāhā', pa' xip kāmānok nōy, yā mūnnīy. Ha nōm te' yīmū' yūm, tu'
tat hāpxop mōmūg'ax. ⁶ Ha 'āte' xupak, ha yōnnā'ī te' 4 te hām'āktux, hu:

—Māyōn puxet ha' hām'ax yōg tayumak te' pop xuxnāg xe tox xap nit
pxuet pe xenat xap yōg nit tikoyuk. Pa' nōy hok 'ayet hep tox xix xupyāg
mōy hok, yā nōnenex hok! Kaxiy.

⁷ Ha ta xe' xak 'ūkiy'ax nōy Kahnēn Kuto te', yā 4, ha 'āte' xupak, ha
yōnnā'ī nōy, yā' 4 te:

—Mā! Kaxiy.

⁸'Āte' pēnāhā', pa' xip kāmānok nōy, yā pap-nok putuk. Ha 'ōm te' yīmū' yūm,
tu' xuxet'ax yā Xakix'ax, kaxiy, xix Hāmgāyāgnāg Pet, kaxiy, tu kāmānok nōy pe'
mōg 'ūyīkāgnāg. Ha' nōy te nōm kā'ogāhā', puyiy xat, hām xexka yōg tikmū'ūn
yōg yāg te' 4 yōg yāg puxet kix, yā tikmū'ūn te yāykix kakīynāg putup, tu' putup
xūy hā' xakix putup, tu hāmpakut hā' xakix putup, ha xokxop gāy te' kix putup.

⁹ Ha ta' xak 'ūkiy'ax nōy Kahnēn Kuto te', yā' 5, ha 'āte' pēnāhā', pa'
pip yāmīy xohix xokxop mō'hap'ax kakak. Hōnhā yā yāmīy, pa hōmā yā

tikmū'ün, tu hām xexka tu' pip, tu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, yīy ta tikmū'ün gāy, tu' kix, ha' xakix, tu nōmhā yā' yāmiy, tu' pip xokxop mō'hap'ax kakak,¹⁰ tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Topa, xatek mūg xat, yā' āka'oknām. Xate' xohix xat. 'Āmax xel'ēgnāg, tu hāpxe'lē mīy. Hām 'ūmhā xate hām xexka yōg tikmū'ün yōg hāpkummugā'ax hā nōy yānān putup? Yā nōm tek mūg kix, hak xakix. Kaxīy.¹¹ 'Ūxohix te' pop topixxax ponnok tox, ha' nōy te:

—Nāy, 'ūhip kutōgnāg, ha mōktu' xohix xexka nūn, tu nūktu' mōxaha nūnneh, yā Topa yōg kāmānat kamah, yā 'āxop putuk, yā 'āxape xop. Tikmū'ün te nōm kix putup kamah, ha' xakix putup. Kaxīy.

¹² Ha ta' xak 'ūkīy'ax nōy Kahnēn Kutok te', yā' 6, ha hām xexka nuhuknām, tu yāy pot, ha ta māyōn yāyhām-nīy, tu topixxax mūnnīy putux putuk, ha ta māyōn hex yāyhā xutnah, tu hep 'āta putuk.¹³ Ha ta māyōnnāg te pexkox tu' yīxohoh, yā mīnta pik xakux'ax putuk, yā 'āmuuh xexka te' kup nuhuk, hā kaxīy putuk.¹⁴ Ha ta' nōg pexkox, tu tappet tox kīy putuk, ha yīktix xohix xexka te yāy pip'ax nīm, tu ta' mōg xix hām tot kōnāg yōg xohix te yāy pip'ax nīm, tu ta' mōg.¹⁵ Ha ta' pip 'ūxat'ax xop, xix xexka xop, xix xonat xexka xop, xix 'ūp-texop xexka xop, xi' ka'ok xop, xix kāmānat xop, xix xuxyā xop. Yā' xohix xexka te yāy xaptop mīkaxxap xexka kakak xix yīktix tu',¹⁶ tu yīktix pu hām'āktux xix mīkaxxap pu hām'āktux, hu:

—'Apu 'ūgmū yīmūg nāy, nūy 'ūgmū mō'nīy, nūy 'ūgmū xaptop, puyīy nōm tek mūg pēnā hok nōm te' xat, yā nōm te mīmpe yīmū' yūm, puyīy Kahnēn Kutok tek mūg yānān hok.¹⁷ Yā hōnhā nōm gāy xexka!. Tep te' gāy'ax hā' tot putup? Yā 'ap hā' tot putup'ah. Kaxīy.

'Iyaet yōg tikmū'ün xohix te' 144.000

7 ¹Hāpxip 'ihā' āte' pēnāhā pexkox yōg nū'pok'ax te' 4, ha' pip hām xexka tu', ha yāp-xet xip nōntix tu' ha' nōy xip xot tu', ha' nōy xip māyōn mō'nā'ax tu', ha' nōy xip māyōn xupep'ax tu!. Yā' xohix te 'āmuuh mūg 'ūyīm hā, puyīy 'āmuuh mōkoux hok hām xexka tu!, xix kōnāg xexka tu!, xix mīmmātik tu!.² Ha 'āte' pēnāhā!, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu māyōn xupep'ax tu' nūn, tu Topa yōg kax'āmi'ax tat, yā Topa xel'ēgnāg yōg, yā Topa hi xel'ēgnāg. Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux ka'ok yāy xape te!⁴ pu!. Yā Topa te nōm 4 xop ka'ogāhā!, puyīy hām xexka koxyōy xix kōnāg xexka koxyōy.³ Ha nōm pexkox yōg nū'kutnā'ax te:

—Hōnhā! koxyōy hok hām xexka xix kōnāg xexka!, xix mīhīm. Nāy, puk mū'āte' kax'āmi Topa yōg kāmānat xohix xexka kux tu!. Kaxīy.

⁴Hā' āte' xupak 'ūxohix texīy 'ūkux tu' kax'āmip-tup, yā Topa yōg xop, yā hep puxet 'Iyaet yōg tikmū'ün xohix te' 144.000,⁵ yā Yona yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Ho'op yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Gat yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000,⁶ xix 'Axe yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Nāptanix yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Mānāxex yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000,⁷ xix Xīmēām yōg xupepmā

xop yōg xohix te' 12.000, xix Nemi yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Ixakat yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, ⁸ xix Yemonōm yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Yoye yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000, xix Meyamīy yōg xupepmā xop yōg xohix te' 12.000. Yā xohix te' 144.000.

Tikmū'ün xohix xexka'

⁹Hāpxip 'ihā 'āte' pēnāhā!, pa' pip tikmū'ün xohix xexka', yā' xohix. Tep-te' mōkupix? Yā mōkupix yūmmūg 'ohnāg. Yā' pip punethok, yā xop xohix yōg, xix hep xohix xop yōg, xix hāpxexka xohix yōg xop, xi' yīy'ax xohix yōg xop. Yā' xohix tek-nīhā! pip nōm te' xat keppah, yā nōm te mīmpe yūm'ax yīmū' yūm, xix Kahnēn Kutok keppa! pip, tu' xohix te' tat topixxax ponnox tox, tu paxxap xux pop 'ūyīm hā, ¹⁰tu' xohix te hām'āktux ka'ok, hu:

—Topa te yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'ūyānān tu', yā Topa xexkanām, xix Kahnēn Kutok, tu' xat'ax yōg mīmpe mām'ax yīmū' mām. Kaxīy.

¹¹Ha pexkox yōg nū'pok'ax xohix xexka tek-nīhā! pip, tu nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax xakot tik xexka te' 24 mūtik xix yōnnā'i te' 4 mūtik, tu hām tu' pip, tu hām tu nūktettex, tu' pip nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppah, tu Topa xexka mīy yāy kuxa kopah, tu:

¹²—Hamūn, 'āpu yūmū Topa 'āktux max mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg. Topa yā' max xe'ēgnāg, tu hāmyūmmūg xexkanām mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg. Topa te yūmū'ā! popmāhā hāpxop xohix, yīy yūmū'āte hām'āktux, hu: "Āmax. Puxix. Īmax." Kaxīy. 'Āpu yūmū hām'āktux hā kaxīy hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. 'Āpu yūmū yāy yōg Topa 'āpax mōkumagmōg, ha' kux 'ohnāg. Topa te hāpxop xohix yūmmūg tu' ka'oknām hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. Hamūn. Kaxīy.

¹³Ha ta tik xexka puxet xip, tuk yīkopit, hu:

—'Ū'ūm 'ōhōm, yā topixxax ponnox tox tat? Hām 'ūm tu' nūn? Kaxīy.

¹⁴Ha 'āte:

—'Īntu', xate' yūmmūg. Kaxīy.

Ha:

—Yā hōmā 'ūyōg hāpxop kummuk xexka', tu' xūy xexka', tu yāy yōg topixxax pix Kahnēn Kutok hep 'āta kopah, yīy topixxax ponnox. ¹⁵Nōm xop pip Topa keppa xix Topa yōg mīmpe yūm'ax keppah. Topa pet kopa' pip 'āmnīy 'ihā xix hāptup 'ihā, ha nōm te mīmpe yūm'ax yīmū' yūm te nōm xop hā tep-tup. ¹⁶'A xe putup 'ūm pip putup'ah xix kōnāg putup pip putup'ah 'ūxeheh. Ha māyōn yānām ka'ok te nōm xop puk putup'ah 'ūxeheh, xix kuxap ka'ok te nōm xop puk putup'ah 'ūxeheh. ¹⁷Hamūn, Kahnēn Kutok xip, 'ūxat'ax yōg mīmpe yūm'ax tu' xip, tu nōm xop pēnāp-tup, yā Kahnēn pēnā'ax max putuk, tu nōm mōgāp-tup hāmmax tu', xix kōnāg xupep'ax tu', ha yōg kōnāg te tikmū'ün hīnnāhā!, ha Topa te' pota pa hep xohix nagāp-tup. Kaxīy.

'Ũkīy'ax, yā' 7

8 ¹Ha ta xe kīy'ax nōy xak Kahnēn Kutok te', yā kīy'ax 7, ha' yēy, yā hām'apak 'ohnāg 'ot xahix hā. ²'Āte' pēnāhā', pa' pip pexkox yōg nū'pok'ax te' 7 nōm te Topa keppa' pip, tu' pop mīxux xop tut te' 7, nūy kaxyā'.

³Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu kōnnōn mō'hap'ax yīka' xip. Tute' pop kugōy hax max yōg kōnnōn, nūy pugāl, nūy kugōy yāy kōtinnā 'ūkuxa mām ka'ok xop yōg Topa pu hām'āktux mūtik, puyīy kugōy mōg pepix Topa pu hām'āktux mūtik Topa hah. ⁴'Upugāhā kōnnōn mō'hap'ax yānām 'āta yīxux yīmū' nōm te' xat yōg mīmpe yūm'ax keppah. ⁴Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōnnōn nū'xok kōnnōn mō'hap'ax yīmū', ha kōnnōn yōg kugōy mōg pepi' 'ūkuxa mām ka'ok xop yōg Topa pu hām'āktux mūtik, tu mōktu Topa tu' mōxaha', ⁵ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōnnōn yōg kānēy paha', tu kōnnōn mō'hap'ax tu' paha kuxap, tu' xix kānēy kopah, tu mō'yōn hām xexka tu', yīy ta tex tīnnā punethok, ha yānām kō'āynām, ha hām xexka nuhuk, tu yāy pot.

Mīxux xop tut kaxyāhā'

⁶Ha ta' pip pexkox yōg nū'pok'ax te' 7, tu' pop mīxux xop tut, nūy kaxyā'.

⁷Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax māxap te mīxux xop tut kaxyāhā', ha tex xap nū'nāhā xix kuxap hep 'āta mūtik tu nūktu: "Po," kaxīy hām xexka tu', ha' puk hām xexka yāg puxet, ha ta yāg tix puk 'ohnāg, ha mīm yāg puxet puk, ha ta yāg tix puk 'ohnāg, ha mīxux yīxux yāg puxet puk, ha ta' yāg tix puk 'ohnāg.

⁸Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy xip, yā' tix, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha ta pexkox tu' xip hāpxop, yā yīktix xexka putuk, tu kuxap xexka hā' puk, ha nōm te' paha', tu hām tu nū'yōn yīktix, ha ta' nāhā', tu nūktu: "Po," kaxīy, kōnāg xexka tu'. Ha kōnāg xexka yāg puxet te yāyhā hep 'āta', ha ta' yāg tix te yāyhā hep 'āta 'ohnāg. ⁹Ha ta' xakix kōnāg xexka kopa' pip xop yāg puxet, ha ta' xakix 'ohnāg yāg tix, ha ta yāy koxyōy mīpkox yāg puxet, ha ta' yāg tix yāy koxyōy 'ohnāg.

¹⁰Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā pexkox yōg nū'kutnā'ax tikoyuk, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha ta pexkox tu' nāhā māyōnnāg, tu' puk, yā kuyānām tat'ax xexka putuk. ¹¹'Unāhā, tu nūktu: "Po", kaxīy, kōnāg kox yāg puxet tu', ha ta' yāg tix hā mō'nā 'ohnāg, tu kōnāg xupup kox yāg puxet hā mō'nāhā', ha ta' yāg tix hā mō'nā 'ohnāg. ¹¹Yā māyōnnāg 'ūxuxet'ax, tu: kohāgnāg'ax. Kaxīy. Ha kōnāg yāg puxet yāyhā kohāgnāg, ha ta yāg tix yāyhā kohāgnāg 'ohnāg, ha tikmū'lūn punethok te' xo'op, hu' xakix.

¹²Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā pexkox yōg nūkutnā'ax 4, tu mīxux xop tut kaxyāhā', ha hāpxop te' kix 'ūyāg puxet māyōn yōg, xix māyōn hex yōg, xix māyōnnāg yōg, ha ta 'ūyōg yāg tix kix 'ohnāg, yīy ta' xohix te yāy yōg kuyānām yāg puxet xaxok, ha ta' yāg tix xaxok 'ohnāg, ha ta hām xexta tu hāpkoxtap hāptup yāg puxet, ha ta' yāg tix hāpkoxtap 'ohnāg, ha 'āmnīy te kaxīy kamah.

¹³'Āte' pēnāhā', pa' xip mōmōka', tu' topaha pepi' mōg, tu hām'āktux, hu:

—Hāpkummuk! Hāpkummuk! Yā' kummuk xexka hām xexka xohix xop yōg, ha pexkox yōg nū'pok tikoyuk nōy te mīxux xop tut kaxyāp-tup. Kaxīy.

9 ¹Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā' pexkox yōg nū'kutnā'ax 5, tu mīxux xop tut kaxyāhā!. 'Āte' pēnāhā, pa' xip māyōnnāg hām xexka tu!. Yā hōmā nōm te pexkox tu' nāhā!. Ha' nōy te tu' hōm pipcup mōhāmyīnnīn'ax hāpkox tox xexka yōg, ²ha māyōnnāg te hāpxōn, ha kugōy xexka xutep, yā' āmuk'ax xexkanām yōg, tu kugōy te māyōn yānām pak, ha yāykote hāpkoxtap. ³Ha ta' pip kunihit kugōy kopah, tu ta' mōg, tu mōktu mōxaha hām xexka tu', ha' nōy te kunihit ka'ogāhā!, ha' ka'ok, yā' xokpatakuhmīy putuk. ⁴Ha' nōy te' xat, pu xux mā hok, xix mīm xux mā hok, xix mīxux puk mā hok, pa' xat, pu tik kute'ex. Hamūn, yā' pip 'ohnāg Topa yōg kax'āmī'ax nōm tik tu!. ⁵'Ūxat, pu kunihit tik kix hok, pa' xat, pu tik kute'ex māyōn 'ānuk xohix te' 5 hā, tu' xūygāhā!, yā' xokpatakuhmīy te' xuhmīy putuk. ⁶Ha māyōn 'ānuk xohix te' 5 hā' xūy tihik, tup-tup 'ūxakix, pa' xakix 'ohnāg, 'a' xakix putup'ah.

⁷Yā kunit te xonat yōg kāmānok putuk, nōm te' yāy kix. Tup-tox hā mō'tat 'ūxat'ax xexka yōg kuxxax yānām 'āta yīxux putuk, tu' payīn te tikmū'ūn payīn putuk. ⁸Tu' xe te 'ūn xe putuk, tu' xox te xoxtut xox putuk, ⁹tu' kep xax te xonat yōg kepxax putuk, yā' pipcup hā' mīy, tu' yīmāg payāhā te hāmnāhūn xexkanām putuk, yā' xonat xop yōg kāmānok hāmnāhūn putuk, xix hāpxop yīkūy'ax te hāmnāhūn putuk, yā' xonat yōg hāpxop yīkūy'ax, ¹⁰tu' nā'kup xox te xokpatakuhmīy nā'kup xox putuk, tu' nā'kup xox te tik xūygāhā māyōn 'ānuk xohix te' 5 hā. ¹¹Ha ta' xip kunihit xop yōg xexka', yā' pexkox yōg nū'kutnā'ax. Tute hāpkox tox xexka pēnāhā!, yā' xuxet'ax 'Amanōm, yā' 'Emeneo xop yīy'ax kopah, xi' xuxet'ax 'Apōyām, yā' Genex yīy'ax kopah. Yā tikmū'ūn yīy'ax kopah, hu' ūkoxyōy'ax. Kaxīy.

¹²Tu ta' kux hāpkummuk māxap, ha' nūn putup hāpkummuk nōy tix.

¹³Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy pexkox tu', yā' pexkox yōg nū'kutnā'ax 6, tu mīxux xop tut kaxyāhā!, ha' 'āte' yānmūn xupep'ax 'āpak, yā' xokxop mō'hap'ax yōg xup'ax tu' nūn, yā' xokxop mō'hap'ax yānām 'āta yīxux xip Topa keppah. ¹⁴Ha yānmūn xupep'ax te pexkox yōg nū'kutnā'ax pu hām'āktux, yā' nōm te' 6 pu hām'āktux, hu':

—'Āpu 'ayīm ko'a!, pu mōg pexkox yōg nū'pok'ax te' 4, nōm pip kōnāg kox 'Eppanat kūnāpah. Kaxīy.

¹⁵Ha 'īm ko'a!, pu mōg. Nōm te' hip nōm 'ot, xix nōm hāptup, xix nōm māyōn 'ānuk, xix nōm hāmyāxatamuk. 'Ūhip, nūy tikmū'ūn yāg puxet kix, puyīy tu xakix, ha ta' yāg tix kix 'ohnāg. ¹⁶Ha 'āte' xupak 'ūxohix nōlōm, yā' xonat te kāmānok yīmū' mām, yā' xonat xohix te' 200.000.000. ¹⁷Ha 'āte' pēnāhā, tu kāmānok pēnāhā xix nōm te' yīmū' mām, ha yōg kep xax pip, yā' xutta te kuxap 'āta putuk, xix yīxux te mīkaxxap xapit putuk, xix xutta yīxux te mīkaxxap 'ūxop putuk. Ha kāmānok putox te xoxtut putox putuk, ha' yīkox kopa! xupep kuxap xix kugōy xix mīkaxxap 'ūxop. ¹⁸Yā hāpxop xūygālax tikoyuk pip, yā' kuxap, xix

kugōy, xix mīkaxxap 'ūxop, tu tilmū'ün yāg puxet kix, ha' xakix. Ha ta' yāg tix kix 'ohnāg. ¹⁹Ha kāmānok te' yīkox hā' nōy kix, xi' nāgkup hā' kix kamah. Yā' nāgkup te kāyāp-tox putuk, ha' xox pip, tu nōm hā tu tilmū'ün putop.

²⁰Ha ta' pip 'ūhi xop. Yā hāpxop xūygā'ax te nōm kix 'ohnāg. Nōm xop te hāpkummuk mīy kux 'ohnāg, tu yāmīy puk-te'ex kux 'ohnāg, tu topa komut xop pu nūktettx kux 'ohnāg, yā pipkup yānām 'āta yīxux hā' mīy topa komut xop, xix yānām ponrok hā' mīy, xix pipkup monōn hā' mīy, xix mīkaxxap hā' mīy, xix mīm hā' mīy. Yā topa komut xop te hāmpēnā 'ohnāg xix hām'āpak 'ohnāg, xix hāpkumep 'ohnāg. ²¹Tilmū'ün te' nōy kixpax, pa yāyhāhup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mīy kux 'ohnāg, tu mīm mīy, tu' hup 'ohnāg, tu' nōy hā xupxet, tu hāpxop xupxet, tu' hup 'ohnāg.

Tappet tox kīy kutōgnāg

10 ¹Ha 'āte' pēnāhā!, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax ka'ok pexkox tu!, tu kugōy tat, yā topixxax putuk, tu texxux tep-tox xakot, yā' kuxxax putuk, tu' pa te māyōn putuk, tu' kup te kuxap putuk, tu ta' yīxohoh. ²Tu tappet tox kīy kutōgnāg tat 'ūyīm kopah, ha' pata xe'e te kōnāg xexka tonnok, ha' pata nōy te hām tonnok, ³ha' yīy ka'ok, yā xoxtut punethok yīy'ax putuk. ⁴'Uyīy ka'ok, ha tex tīnnā'ax xohix te! ⁷Te' yānān. ⁴'Uyīy kux, ha 'āte' kax'āmi putup, pa 'ōm yīy pexkox tu!, ha 'āte' xupak, ha hām'āktux, hu:

—'Āpu hām'āktux xaptop. 'Āpu textīnnā'ax yōg hām'āktux kax'āmi hok. Kaxīy.

⁵ 'Āte' pēnāhā pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōnāg xexka tonnok xix hāhām, ha' yīm pepi' xix, ⁶tu hām'āktux, hu:

—Hāpxip kutōgnāg 'ihā' nūn. Topa te yōgnū hām'āktux yūmmūg, yā Topa te' yūmmūg, yā Topa hi mōkuma'mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā, tu pexkox mīy xix yāykoteh, xix nōm kopa' pip xop, xix hām xexka mīy, xix nōm tu' pip xop, xix kōnāg xexka mīy, xix nōm te kopa' pip xop. ⁷Hōmā Topa te Topa pupi hām'āktux xop pu hām'āktux xex, yā hāpxop xaptop. Hāpxip kutōgnāg 'ihā Topa te nōm hāpxopmāp-tup, ha pexkox yōg nū'pok'ax te! ⁷Te' mīxux xop tut kaxyāp-tup. Kaxīy.

⁸Ha ta xe' yīy pexkox tu!, ha 'āte' xupak, ha hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy pa tappet tox nōm xip pexkox yōg nū'kutnā'ax yīm kopah nōm te kōnāg xexka tonnok xix hāhām. Kaxīy.

⁹Ha tak mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax hah, tu:

—'Ā' hōm tappet tox kīy kutōgnāg. Kaxīy.

Ha:

—'Ūpa, nūy mā!. Xate' māhā!, ha' yāyhā! xūy putup 'ātex kopah, pa' xuxpex 'āyīkox kopah, yā pukhep putuk. Kaxīy.

¹⁰Ha 'āte' paha tappet tox 'ūgyīm kopah, tu' māhā!, ha' xuxpex 'ūgyīkox kopah, yā pukhep putuk. 'Āte' māhā!, ha hāpxip 'ihā' xūy 'ūktex kopah. ¹¹Ha tute:

—Xate Topa yōg hām'āktux pop. Xate hām'āktux putup tikmū'ün xohix pu!, xix hāpxexka xohix xop pu!, xi' yīy'ax yōg xohix xop pu!, xix hāpxexka xohix yōg tik xat'ax xohix pu!. Xate hām'āktux putup, hāpxop kummuk nūn. Kaxīy.

Tik tix te Topa yōg hām'āktux 'āktux

11 ¹Ha' nōy te 'ā' hōm mōhāmmüg'ax tox, tu:

—Āpu mō Topa pet xexka mūy, nūy mēn xohix texiy yūmmüg, xix xokxop mō'hap'ax yōg mēn kamah. Āpu mōkupix 'ūxohix te Topa keppa nūktettx Topa pet xexka kopah. ²Pa 'āpu mō hām mūy hok hām nuhnōg Topa pet xexka kūnāpah, yā Topa pet xexka yīkāgnāg hā. Hamūn, Topa te hām hōm Yoneo xop kūnāpa pip xop pu!, ha nōm te hām tonnok putup māyōn 'ānuk xohix te! ⁴² hā, xix kōmēn xe'ēgnāg tonnok putup kamah. ³Āte mō'pok putup tik tix, puyīy yōgnū hām'āktux 'āktux hām xexka tu!. Nōm te topixxax kummuk mō'tat, nōm hāg tu xago. Hamūn, yā' kuxa hittup 'ohnāg, yā tikmū'ün te hāpkummuk mīy. Nōm te Topa yōg hām'āktux 'āktux putup 'āmnīy xohix te! 1260 hā. Kaxīy.

⁴Yā Topa yōg hām'āktux tat'ax tix te mīm kup 'onimet tix putuk, xix kuyānām tat'ax tix putuk. Nōm te hām xexka yōg xat'ax xexka keppa pip putup. ⁵Tikmū'ün 'ūm te nōm tik tix kute'ex kummuk, puxix tik tix yīkox kopa' xupep kuxap, nūy puknōg gāy xop kummuk koxyōy, nūy nōm kix, ha' xakix putup. ⁶Topa te tik tix ka'ogāp-tup, ha nōm te' xat putup, hu pexkox mō'nīy, yīy tex tip-tup 'ohnāg, ha tik tix te Topa yōg hām'āktux 'āktux putup. Ha Topa te tik tix ka'ogāp-tup, ha nōm te' xat putup, yīy ta kōnāg xupup kox xohix yōg kōnāg te yāyhā hep 'ātap-tup. Ha Topa te nōm ka'ogāp-tup, puyīy hām xexka kix, yīy ta' nūn putup hāpxop kummuk xohix, tik te nōm putup.

⁷Tu ta Topa yōg hām'āktux 'āktux kux, ha ta hāpkox tox xexka kopa' xupep xok xexka!, nūy tik tix mūtik yāy kix, tu' xat putup, tu' nōy kix putup, ha' xakix, ⁸ha' yīn pip putat kopa kōmēn xe'ēgnāg kopah, yā tikmū'ün tep-tex Yeyox mīpkupnix yīmū' kōmēn xe'ēgnāg tu!. Yā kōmēn yōg tikmū'ün te hāpkummuk mīy. Yā kōmēn 'āxet'ax Xonōm Putuk xix 'Eyit Putuk. ⁹'Ūxohix xop te tik tix yīn pēnāp-tup 'āmnīy tikoyuk xix xahix hā. Hamūn, 'ūxat putup, pu nō hāpkot hok. ¹⁰'Ūxohix te' pēnāp-tup, yā hām xexka yōg xohix xop, yā' hep xohix xop xix yīy'ax xohix xop, xix xop xohix, ¹¹tu hām xexka yōg tikmū'ün xohix kuxa hittup putup, 'ūxakix tik tix hah. ¹²'Ūxohix kuxa hittup, tu yāy pu hāpxop max hok popmāp-tup. Hamūn, nōm tik tix te Topa pupi hām'āktux, tu' xat, pu hām xexka yōg tikmū'ün xūygā!. ¹³Pa 'āmnīy tikoyuk nōg, 'īhā Topa te tik tix kopa xitxok, nūy putpu' hīnnāl, yīy tak-nīhā! pip, ha' xohix te' pēnāhā!, hu' yīpkutuk xexkah, ¹⁴ha tik tix te' xupak, pa nōm te' xānā ka'ok hu:

—Mā nūnte pepi!. Kaxīy

Ha ta' mōg tik tix pepi!, tu hāmgōy xexka hā' mōxaha!, tu ta' mōg pepi pexkox tu!, ha ta' pip 'ūgāy xop hām xexka tu!, tu' pēnāhā!. ¹⁵Ha hām nuhuk xexka!, tu' yāy pot, yīy ta kōmēn yāg puxet koxyōy, ha ta' yāg te' 9

koxyöy 'ohnäg, yïy ta tigmü'ün xohix te' 7.000 xakix häm nuhuk hä. Ha ta tigmü'ün nøy kuxanög, tu pexkox yög Topa 'äktux max.

¹⁴ 'Ünög häpkummuk tix. 'Üpenä', 'ünöy nün.

Mixux xop tut kaxyähä' yä' 7

¹⁵ Ha ta' xip pexkox yög nü'lutnä'ax nøy, yä pexkox yög mökutnä'ax 7, tu mixux xop tut kaxyähä', ha ta' yïy ka'ok pexkox tu!, hu:

—Yümüg xuxyä xexka te' xohix xat, yä Kuninx te' xat häpxexka xohix yög xexka xop, xix yög tigmü'ün, tu nöm xat putup hämyäxatamuk xohix kux 'ohnäg hä. Kaxïy.

¹⁶ Ha ta' pip tik xexka te' 24 pexkox tu!, tu! xexka xop yög mimpemä'max yimü' mäm, tu ta' yok, tu Topa pu nüktetex, ¹⁷tu:

—Topa xexka!, 'äka'ok, yä 'äkip mokuma'ämög hönhä xix hömä. 'Ämax, 'äka'ok xexka!, tu hönhä 'äxexka!, yä tigmü'ün xohix xat könämähä!. ¹⁸ Ha Topap-tup nög xop 'ügäy xexka!, yä' yümmüg 'ägäy hönhä, tu xakix xop yög häpxopmä'ax kopit putup. Nömhä xate 'ög kämänat xop pu häpxopmä maxp-tup, xix tik te 'äpupi häm'äktux xop pu häpxopmä maxp-tup, tu 'ög tigmü'ün pu häpxopmä maxp-tup, nöm te 'äyipkutuk, yä' xexka xop xiktognäg xop. Nömhä xate! koxyöy putup nöm te häm xexka koxyöy. Kaxïy.

¹⁹ Ha ta' xön Topa pet xexka pexkox kopah, pa' pénähä 'ükopa Topa yög pa'ax yög mïpkox. Ha ta yänäm kõ'äynäm, ha tex tinnä xe xexka!, tu tex xap nü'nähä!, ha ta häm xexka nuhuk punenhok.

'Ühün xix xok xexka 'äta'

12 ¹ Ha 'äte' pénähä!, pa' xip 'ühün, ha häpxopmähä!. Yümü'äte' pénähä!, hu' yümmüg häpxopmä'ax nün putup. 'Ün te mäyön tat, yä topixxax putuk, ha mäyön hex xip 'üpata kakah, ha mäyönnäg te' 12 te yög kuxxax putuk. ² 'Ün tek-tok xuk, tu' put putümnäg, hu' xüy, hu' potaha!.

³ 'Äte 'ün pénähä!, pa' xip xok xexka 'äta!, tu!: Kém. Yä' xexka näm, pa kakxexka putuk. 'Üp-tox xohix te' 7, tup-tox kup xohix te' 10, ha' xat'ax xexka yög kuxxax te' 7 pip 'üp-tox xohix yimü!. ⁴ Xok xexka 'äta te' nägkup hä' paha mäyönnäg yäg puxet, ha' yäg tix pop 'ohnäg, tu häm xexka tu' mö nøy yön, ha möktu: Po. Kaxïy. Ha 'ün tek-tok put putup, ha ta' nün xok xexka 'äta, tu nüktu 'ün keppa! xip, nüy kutox mä!, ⁵ ha 'ün tek-tok pit put, yäk-tok te häm xexka yög tigmü'ün xohix xop xat putup, yä pipkup tox xexka hä' xat putup, yä' xat ka'ok putup. 'Ük-tok put, ha häpxip 'ohnäg ha ta 'öm xip, tuk-tok paha!, tu nöm mögähä pexkox tu!, yä Topa ha' mög xix Topa yög mimpemä'yüm'ax xe'ëgnäg tu!. ⁶ Ha ta 'ün möxupaha' häm nak tu!. Yä Topa te 'ün pu' xip'ax mïy. Ha Topa te nö tehe 'ämniy xohix te' 1260 hä.

⁷ Ha ta' yäy kix kakÿnäg pexkox tu! Miget mütik xok xexka 'äta xix Miget yög pexkox yög nü'pok xop mütik. ⁸ Nöm te xok xexka 'äta putyön pexkox künäpa!.

⁹ 'Üüm xok xexka 'äta? Yä Hämägäyägnäg, yä Xatanäy. Yä tute häm xexka yög

xohix xop pu' koit pax. Yā' putyōn pexkox kūnāpā', xix yāy yōg pexkox yōg nū'pok xop, yā yōg xape xop, ha' yīxohoh, tu nūktu hām xexka tu' mōxoha!.

¹⁰ Ha 'āte' xupak, pa' yīy ka'ok pexkox kopa hu:

—Hōnhā Topa te tigmū'ün mōy hāpkummuk kopah. Hōnhā tigmū'ün te' pēnāhā 'ūka'ok Topah, yā' xexka!. Hōnhā Topa yōg Kuninx te' xohix xat! Hamūn, hōmā Hāmgāyāgnāg xip pexkox tu', tu Topa mūtik hām'āktux, hu: "Topa kopa kuxa mām xop te hāpkummuk mīy." Kaxīy. Yā 'ämniy xohix hā hām'āktux te kaxīy xix hāptup xohix hā. Pa' putyōn pexkox kūnāpah.

¹¹ Hōmā ha ta yūmūg xape xop te' xut, ha ta Hāmgāyāgnāg te' xut 'ohnāg. Yūmūg xape xop te' xut Kahnēn Kutok hep 'āta hā xix hām'āktux xe'e hā, tu' xakix yīpkutuk 'ohnāg. ¹² Pexkox yōg xop, 'āpu 'ākuxa hittup! Pa hām xexka tu' kummuk xexka! xix kōnāg xexka tu', yā Hāmgāyāgnāg te hām xexka tu' xupep. 'Ügāy xexka!. Tute! yūmmūg hāpxip kutōgnāg puxix tu' kux. Kaxīy.

¹³ Ha xok xexka 'āta te' pēnāhā!, yā hām xexka tu' xip. Pa' xip 'ūhūn, tuk-tok pit put. Ha ta 'ün yīnnāhā! xok xexka te!. ¹⁴ Pa 'om xip, tu 'ün pu' yīmāg tix popmāhā!, yā' xexka 'ūyīmāg, yā mōmōka yīmāg putuk. Ha ta topaha pepix 'ūhūn, tu' mōg, tu mōktu' xupep hām nak tu', ha' nōm nōy te 'ün hā' tehe' hāmyāxa'l amuk tikoyuk xix xahix hā, ha xok xexka 'āta te' xūygā 'ohnāg. ¹⁵ Yā xokxexka 'āta yīkox kopa' xupep kōnāgkox, nūy 'ün mōgā!. ¹⁶ Pa hāpxexka te 'ün hā' tehe', tu yāy pot, ha kōnāg te hāpkox hā mō'nāhā!, ¹⁷ yīy ta' gāy xok xexka 'āta!, tu ta' mōg, nūy yāykix 'ün xupepmā xop mūtik, xix Topa yōg xat'ax mīy xop xohix mūtik, xix Yeyox yōg hām'āktux xe'e 'āpak xop mūtik, tu' xip hām kux tu' xok xexka 'āta!.

Xok xexka tix

13 ¹ 'Āte' pēnāhā!, pa' xip xok xexka nōy, ha' xip kōnāg xexka kopah, tu' xupep, tu ta' mōg, tup-tox kup xohix te' 10, tup-tox xohix te' 7, ha xat'ax xexka yōg kuuxxax te' 10 tat 'ūp-tox kup te' 10 yīmū!, ha xuxet'ax kummuk kax'āmi 'ūp-tox yīmū!. ² Yā xok xexka te neppat putuk, yā hāmgāy kōmnāg putuk, tu' pata te 'ux pata putuk, tu' yīkox te xoktut yīkox putuk. Ha xok xexka 'āta te xok xexka xexkanāhā!, tu ka'logāhā!, pu' xat. ³ Pa xok xexka putox puxet xok putuk, pa hāpxip 'ihā' hittup, yīy ta' yēy hām xexka yōg tigmū'ün xohix, hu xok xexka putup, hu' pe' mōg, ⁴ tu xok xexka pu nūktettex. Hamūn, xok xexka 'āta te xok xexka xexkanāhā!, tu' ka'logāhā!, ha tigmū'ün te xok xexka pu nūktettex, tu:

—Yā xe'ēgnāg xok xexka!. Yā' ka'ok xexka!. Tep-te yāykix putup xok xexka mūtik? Yā yāykix putup'ah. Kaxīy.

⁵ Ha' tux hok, ha xok xexka te hām'āktux kummuk xexka māyōn 'ānuk xohix te' 42 hā, tu' xat pax kamah, ⁶ tu Topa 'āktux kummuk kōnāmāhā!, xix Topa yōg xip'ax 'āktux kummuk, xix pexkox tu' pip xop 'āktux kummuk. ⁷ Ha ta' tux hok, ha xok xexka te yāykix Topa kopa kuxa mām xop mūtik, ha xok xexka te' xut. Ha' tux hok, ha xok xexka te' xat 'ūhep xop xohix, xix hāpxexka xohix yōg xop, xix 'ūyīy'ax xohix yōg xop, xix xop xohix. ⁸ Hām xexka yōg xohix xop te xok xexka pu nūktettex. Hōmā ha ta hām xexka xip'ah, ha Topa

te yāy yōg xop 'āxet'ax kax'āmi', yā Topa kopa kuxa mām xop 'āxet'ax kax'āmi yāy yōg tappet kopah, pu tu hi xe'le, ha' kux 'ohnāg, yā Kahnēn Kutok yōg xop nō'ōm. Yā tikmū'ün te Kahnēn Kutok putex. Pa' nōy xop pip, ha' xuxet'ax kax'āmi 'ohnāg nōm tappet tu!. Nōm xohix te xok xexka pu nūktettx.

⁹ 'Āyipkox pip, 'āpu xupax. ¹⁰ Topa te' xat, puxix tikmū'ün Topa kopa kuxa mām xop pop putup, nūy mōgā yāy yōg hām tu!. Pa Topa te' xat hok, puxix nōm mōgā hok. Topa te' xat, puxix tikmū'ün Topa kopa kuxa mām xop kix putup mīkax xexka hā. Pa' xat hok puxi' kix hok, yīy ta' max, pu Topa kopa kuxa mām xop Topa tu' pip ka'ok, nūy 'ūkuxa mām ka'ok.

¹¹ Ha 'āte! pēnāhā!, pa' xip xok xexka nōy, tu hām kopa' xupep, tu' xip, yā 'ūp-tox kup tix, yā Kahnēn Kutok putox kup putuk, tu hām'āktux te xok xexka 'āta yōg hām'āktux putuk. ¹² Xok xexka yā! xexka!, yā! xat'ax ka'ok, yā xok xexka māxap te nōm xexka mīy, ha nōm te xok xexka māxap pu' hāmxopmāhā!, tu' xat, pu hām xexka yōg xohix xop te xok xexka māxap pu nūktettx. Yā hōmā xok xexka māxap yōg kayax xexka xip, tu' xok putūmnāg, pa' hittup mō'ka'ok. ¹³ Ha xok xexka te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg mīy, yā kuxap xānāhā!, ha pexkox kopa' xupep kuxap, tu nū'nāhā!, tu nūktu hām tu: Po. Kaxiy. Ha tikmū'ün xohix xexka te' pēnāhā!. ¹⁴ Yā xok xexka te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg mīy, yīy tikmū'ün kuxa mām koit'ax kopah. Xok xexka te' koit, yīy tikmū'ün kuxa mām koit'ax kopah. Xok xexka te hāpxop ka'ok xe'ēgnāg mīy xok xexka māxap keppah, tu tikmū'ün xat, pu topa komut mīy, yā xok xexka māxap putuk. Hāmūn'ūnōy te xok xexka māxap xuhmīy mīkax xexka hā, pa' hi!. ¹⁵ Topa te' tux hok, ha xok xexka te xit xok topa komut kopah, yīy ta' hi!, hu hām'āktux, tu' xat, pu' kix nōm te topa komut pu nūktettx 'ohnāg. ¹⁶ Tu' xat pu kax'āmi hām xexka yōg tikmū'ün xohix yīm xe'e tu!, xi' kux tu!. Yā tikmū'ün xohix xat te kaxīy, yā kutōgnāg xop xix xexka xop, xix 'ūp-texop xexka xop, xix hok xop, xix kāmānat xop, xix xat'ax xop. Yā! xohix. ¹⁷ 'Ūkax'āmi'ax xip 'ohnāg, puxix hāpxop hāmenex 'ohnāg. Yā! kax'āmi xok xexka 'āxet'ax, pe xok xexka yōg xohix texīy.

¹⁸ 'Āpu hāmyūmmūg. Hāmyūmmūg, xayīy yūmmūg putup texīy xok xexka yōg xohix texīy. Yā tilk yōg xohix texīy. Yā! 666.

Topa yōg xop tek-tex'ax tup hāk-tex

14 ¹'Āte! pēnāhā!, pa' xip Kahnēn Kutok yīktix Xiām yīmū!, ha ta' pip tikmū'ün xohix te' 144.000, ha yūmūg 'ātak Topa xuxet'ax kax'āmi pip 'ūxohix kux tu!. ² 'Āte! xupak, pa' xip 'ūyānmūn xupep'ax pexkox tu!, yā xamoka xexka te hāmnāhūn putuk, xix tex tīnnā xexka putuk, xix 'ap kaxyā'ax putuk. ³ Ha tikmū'ün te 144.000 te pēnāhā nōm te mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg yīmū! yūm, xix yōnnā! te! ⁴, xix tilk xexka!. 'Ūxohix tek-tex'ax tup hāk-tex, yā Topap-tup pax xop te' yūmmūg nōm kutex tup, pa' nōy te' yūmmūg 'ohnāg. Topa te nōm kuxa mām xop pop, yā Topa yōg tikmū'ün, ⁴yā nōm kuxa tup, tu 'ün mūtik xonnix 'ohnāg, yā! tup, tu Kahnēn Kutok pe' mōg. Hōmā nōm te hām xexka yōg xohix xop mūtik yāy

kotīnnāhā!, ha Topa te nōm yīmōgātux, tu nōm pop, yā Topa yōg xop xix Kahnēn Kutox yōg xop. ⁵Yā nōm xop te! koit 'ohnāg, yā hāpkummuk mīy 'ohnāg.

Topa yōg nū'pok'ax tikoyuk te hām'āktux

⁶'Ate' pēnāhā!, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu topaha!, tu pepi! mōg, tu Topa yōg hām'āpak max'ax lāktux, nūy hām xexka yōg xohix xop pu nōm 'āktux, yā xop xohix pu!, xix hep xohix pu!, xix yīy'ax xop xohix pu!, xix hāpxexka xohix yōg xop pu!. Yā Topa yōg hām'āpak xip ka'ok, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg. ⁷Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux ka'ok, hu:

—'Āpu Topa yīpkutuk, nūy Topa xexka 'āktux max. Hamūn, hāpxip kutōgnāg 'ihā Topa te tikmū'ūn xohix yōg hāpxopmā'ax kopit putup. Yā hōmā tute! mīy pexkox xix yāykoteh, xix hām xexka!, xix kōnāg xexka!, xix kōnāg xupep'ax xohix. 'Āpu Topa pu nūktettex. Kaxīy.

⁸Pexkox yōg nū'kutnā'ax te! nōy te māxap pe! mōg, tu:

—'Ūkoxyōy, ha' nōg kōmēn xexka Maminōn. Maminōn xexka yōg tikmū'ūn te hām xexka yōg tikmū'ūn xohix mōgāhā!, pu tu nōy hā xupxet, yā! kummuk, yā xupyāg xūy xexka putuk.

⁹Ha pexkox yōg mō'kutnā'ax nōy xape tix pe! mōg, tu hām'āktux ka'ok, hu:

—Tep-te xok xok xexka pu nūktettex xix xok xexka yōg komut pu nūktettex? Tep-te! paha xok xexka yōg kax'āmī 'ūkux tu!, xix 'ūyīm tu'? ¹⁰Yā nōm te! pop putup Topa yōg gāy'ax xexka!, yā xupyāg xūy xexka pop'ax putuk, yā! xūy xexka 'ūkuxa kopah, yā 'ūxop yōg kuxap kopah, ¹¹tu! xūy pip hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā, 'ihā kugōy te pepi! mōg. Ha' xūy kux 'ohnāg hāptup 'ihā xix 'āmnīy 'ihā!. Yā! xūy nōm xop, yā xok xexka pu nūktettex xix xok xexka yōg komut pu nūktettex, tu! pop xok xexka 'āxet'ax kax'āmi!. Kaxīy.

¹²'Ūmax, pu' kuxa mām xop te Topa yōg putat kopa! pip ka'ok, yā Topa yōg xat'ax mīy xop, yā Yeyox tu! pip ka'ok xop.

¹³Ha 'āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax pexkox tu!, tu:

—'Āpu kax'āmī nūhū!, tu: "I'ūkuxa hittup nōm te yūmūg xuxyā Yeyox mūtik mōg 'ihā! xakix." Kaxīy

Ha Topa Koxuk te:

—Hamūn. Hōmā 'ūhām ka'ok, pa nū'yāynōynāg putup pax putup, ha yōg hāpxopmā'ax max mōg putup nūmūtik. Kaxīy.

Mō' put yōn hām xexka yōg tikmū'ūn

¹⁴Ha 'āte' pēnāhā!, pa' xip hāmgōy xexkam-nok, ha 'ōm te' yīmū' yūm, yā tik putuk, tu! xat'ax xexka yōg kuxxax tat, yā pipkup yānām 'āta yixux hā! mīy 'ūkuxxax, ha' xip kupukhe xexka 'ūyīm kopah. ¹⁵Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy te Topa pet xexka kopa! xupep, tu hām'āktux ka'ok 'ūnōy pu!, yā nōm te hāmgōy xexka yīmū' yūm, hu:

—'Āpu 'ōg kupukhe xexka pa'. Mōg, nūy hāpxop xohix put. Hamūn, hōnhā yā hāptup xe'e'. Hām xexka yōg tikmū'ūn xohix te mīnta ta putuk. 'Ūmax, xayīy nōm put hōnhā'. Kaxīy.

16 Ha nōm te hāmgōy xexka yīmū' yūm, tu yōg kupukhe xexka paha', tu mō' put yōn hām xexka yōg, tu' put hām xexka yōg tikmū'ūn.

17 Ha 'āte' pēnāhā, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu pexkox yōg Topa pet xexka kopa' xupep, ha' xip kama 'ūyōg kupukhe xexka xox max.

18 Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy. Tute kuxap pēnāhā, yā xokxop mō'hap'ax yōg kuxap Topa pet xexka kopah, tu xokxop mō'hap'ax yīka' xupep, tu hām'aktux ka'ok 'ūnōy pu', yā nōm te kupukhe xexka xox max mūg, yā nōm pu hām'aktux, hu:

—Mōg, nūy 'ōg kupukhe hā put mīnta 'op hāmxexka yōg. Hamūn, yā' ta!. Kaxīy.

19 Ha ta' mōg, tu kupukhe mō' put yōn hām xexka tu', tu mīnta 'op mēp, tu mō' nōm yōn hāpxop hep xut'ax kopah, yā Topa 'ūgāy, ha tikmū'ūn koxyōy putup.

20 Yā mīnta 'op hep xut kōmēn kūnāpa', ha tikmū'ūn hep 'āta xupep, tu puxhep xexka mīy, 'ūxexka te! 300 mēn putuk, xi' xet te mēn puxet xix xahix putuk.

Pexkox yōg nū'pok xop te hāpxūygā'ax tat

15 1'Āte' pēnāhā', pa' pip pexkox yōg nū'pok xohix te! 7 pexkox tu', tu hāpxūygā'ax te! 7 tat, yā ka'ax, yā Topa gāy kux putup. Yā 'āte' pēnāhā hāpxop xe'e xaptop. 2'Āte' pēnāhā', pa' xip kōnāg xexka', yā xunnuk te minino putuk, xix kuxap mūtik yāykotīnnā'ax putuk. 'Āte' pēnāhā', pa' pip nōm te' xut xop, pa xok xexka te' xut 'ohnāg, xix yōg komut te' xut 'ohnāg, xix nōm te xok xexka yōg xohix texiy'ax tat, yā 666 kax'ami nōm yīmū', yā' xut 'ohnāg. Ha nōm te' xut xop pip kōnāg xexka yōg hām kux tu', yā kōnāg xexka te minino putuk yōg. Nōm te' xut xop te 'ap mūg, nūy nōm kaxyā!. Yā Topa te tu' popmāhā!, 3'hak-tex Mōyyex yōg kutex, yā Mōyyex te Topa pu' hāpxopmā max. 'Ūk-tex kama Kahnēn Kutox yōg kutex, tuk-tex, hu:

—Topah, 'āxexka, tu' xohix xat. Xate hāpxopmā max xe'ēgnāg. 'Āmūn yā hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn yōg xat'ax xexka!. Xate hāpxe'lē mīy, yā hāpxopmā xe'e!. 4'Tep-te 'āyipkutuk 'ohnāg? Tep-te 'āmax xe'ēgnāg 'āktux putup'ah? 'Āp-xet yā 'ākuxa tup xe'ēgnāg, ha hāpxexka xohix yōg tikmū'ūn nūn putup, nūy xa nūktettex. Hamūn, xate hāpxe'lē mīy, ha' xohix te' pēnāhā!. Kaxīy.

5'Hāpxip 'ihā 'āte' pēnāhā!, pexkox xōn, pa' xip Topa pet xexka!, yā topixxax ka'ok hā' mīy. Topa xip, ha nōnte tikmū'ūn te Topa yūmmūg. 6'Ha ta Topa pet xexka kopa pexkox yōg nū'pok te! 7, tu hāpxūygā'ax te! 7 tat, tu topixxax tup 'ānuk tat, yā topixxax nīn, tu' tat 'ūkote hīy'ax, yā pipcup yānām 'āta yīxux hā' mīy. 7'Ha ta' pip nōm yōnnā'lī te! 4, ha ta yāp-xet te pexkox yōg nū'pok te! 7 pu' popmāhā 'āmuk xak'ax xohix te! 7, yā pipcup yānām 'āta yīxux hā' mīy. 'Āmuk xak'ax hā nū'xīmnāg Topa gāy'ax, yā Topa xip hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā. 8'Ha ta' xip Topa yāy pet kopah, ha' pet hā nū'xīmnāg Topa yōg hāmmax xe'ēgnāg xi' yōg ka'ok'ax, yīy ta nū'xīmnāg kugōy hā. Ha tikmū'ūn

te' mōxakux yūmmūg 'ohnāg, ha mōktu' kux hāpxūygā'ax te' 7. Yā pexkox yōg nū'pok te' 7 te nōm xat. Hak-nāy tu' tikmū'ūn te mōxakux putup.

Āmuk xak'ax kopa' pux Topa yōg gāy'ax

16 ¹Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax ka'ok Topa pet xexka kopah, tu pexkox yōg nū'pok xop hu hām'āktux, hu:

—Mōg, nūy 'āmuk xak'ax kopa' pux Topa gāy'ax hāpxexka tu!. Kaxīy.

²Ha ta' mōg pexkox yōg mōkutnā'ax māxap, tu' yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux hām xexka tu', ha ta' pip kayax kummuk xexka tikmū'ūn yōg. Yā nōm yīmū' pip xok xexka yōg kax'āmi, ha nōm te topa komut pu nūktettedx.

³Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' tix, tu' yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux kōnāg xexka tu', ha ta kōnā'āg te yāyhā hep 'āta, yā' xakix xop yōg, yīy ta' xakix kōnāg kopa hi xop xohix xexka!.

⁴Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' tix, tu' yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux kōnāg xexka tu', xix kōnāg xupep'ax tu' yīy ta kōnāg te yāyhā hep 'āta!

⁵Āte' xupak, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, yā' nōm te kōnāg pēnāhā'. Tute:

—Topa 'āmax xe'ēgnāg. Xate hāpxe'e mīy, tu hāpkummuk mīy'ax yānān. ¹Āmax xe'ēgnāg. ²Āxip hōnhā xix hōmā. ³Hamūn. Tikmū'ūn te Topa kopa kuxa mām xop xuhmīy, xix Topa pupi hām'āktux xop xuhmīy, ha' hep 'āta nū'nāhā', yīy ta xate tikmū'ūn pu' hōm hep 'āta!, pu' xo'op. Yā' yānān. Kaxīy.

⁷Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax xokxop mō'hap'ax tu', tu hām'āktux, hu:

—Topah, 'āxexka!, 'āka'ok. Xate tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit max, yā' xe'e!, yā' yok. Kaxīy

⁸Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 4, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux māyōn tu', yīy ta' pukpex xexka!, ha Topa te' xat, pu tikmū'ūn xax mō'hap. ⁹Hāmpukpex xexka te tikmū'ūn xax mō'hap, ha nōm te:

—Yā' kummuk xexka Topah. Kaxīy.

Yā Topa te' xat, pu' xūygā!. Pa nōm te yōg hāpkummuk mīy'ax kux 'ohnāg, tu Topa xexka 'āktux max 'ohnāg.

¹⁰Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 5, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux xok xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu!, yīy ta' hāpkoxtap xok xexka yōg tikmū'ūn yōg pip'ax tu', ha tikmū'ūn te yāy yōyxōg putop, 'ūxūy xexka tu!. ¹¹tu:

—Pexkox yōg Topah, 'ākummuk xexka!. Xatek mūg xūygā pax, tuk mū'ā kayax popmāhā!. Kaxīy.

¹²Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 6, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux kōnāg kox 'Eppanat tu', yīy ta' nak. Nōmhā' xip putat nak, puyīy hām tu māyōn xupep tu' nūn 'ūxexka xop. ¹³Ha 'āte' pēnāhā, pa' pip yāmīy yāy'igāhnāg tikoyuk, yā hupnāg putuk, tu' pip xok xexka 'āta yīkox kopah, xix xok xexka yīkox kopah, xix Topa pupix hām'āktux mōlāmū'ax xop yīkox kopah, tu ta' mōg. ¹⁴Yāmīy kummuk te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, tu ta' mōg hām xexka yōg xat'ax xexka xohix xop hah, nūy nōm yāy tu nū'xoh, puyīy yāykix kakihnañg Topa ka'ok xexka yōg hāptup 'ihā!.

15 “'Üg'āpax: 'ūgnūn putup, yā xupxet nūn putuk. 'Āpu 'āpa ka'ok, nūy hāmpēnā! 'Āpu 'āxax xix 'āyīkāgnāg hā nū tat mō'ka'ok, nūy 'āxax top hok, nūy yāyhāphup hok. Xate' mīy, nūy ta 'ākuxa hittup.” Kaxīy.
16 Hāpxip ha ta yāmīy te yāy tunū'xoh 'ūxexka xop hāpxexka tu!, yā' xuxet'ax 'Ahmāget hāpxexka!, yā Yoneo yīy'ax te kaxīy.

17 Ha ta' mōg pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, yā' 7, tu yōg 'āmuk xak'ax kopa' pux pexkox yokoma tu!. Ha ta Topa pet xexka kopa' xip yānmūnxupep'ax, tu:
—Puxix. 'Ükux. Kaxīy.

18 Ha yānām kōlāynāg, ha hāmnāhūn, ha tex tīnnāhā!, ha hām xexka yāy nuhuk xexka!, tu yāy pot. Yā hām yāy nuhuk xexka nām. Hōmā Topa te' mīy tihik hāmāxap xix hōnhā hām yāy nuhuk kutōgnāg, pa nōmhā hām yāy nuhuk xexka nām. 19 Ha ta kōmēn yāy koxip tikoyuk. Ha ta koxyōy hāpxexka xohix yōg kōmēn xohix. Ha Topa te kōmēn Maminōn xexka pe'paxex, tu! gāy xexka!, tu yōg tikmū'ūn xüygāhā!. 20 Ha ta' nōg hāptox xohix kōnāg yōg xix yīktix xohix. 21 Ha ta pexkox tu' pip texxap xexka!, tu ta nū'nāhā texxap xexka!, yā yāp-xet nō hāp-tux ha! 40 kit. 'Ünū'nāhā!, tu nūktu tikmū'ūn tu nū'nāhā!, ha tikmū'ūn te:
—'Ükummuk xexka Topah. Kaxīy.

Hāmūn, 'ūxūy xexka!, yā hāpkummuk, yīy Topa 'āktux kummuk.

Xotit xexka'

17 1 'Ükxip, pa' nūn pexkox yōg nū'kutnā'ax, nōm xip 'ūxape xop te'
7 kopah, yā hōmā 'āmuk xak'ax te' 7 tat. 'Ünūn tu nūktu:

—Mā. 'Āte xa mūg putup 'ūxūygāp-tup xotit xexka!, yā kōmēn, yā kōnāg kox punethok puka' pip. 2 Ha hām xexka yōg xat'ax xexka xohix xop te xotit xexka mūtik yāy kutelex, tu hāpkummuk xexka mīy nūmūtik, yā' paptux putuk. Kaxīy.

3 Ha Topa Koxuk tek mōgāhā!, ha ta pexkox yōg nū'kutnā'ax tek tat hām nak tu!, ha 'āte' pēnāhā!, pa' xip 'ūhūn, tu kāyā xexka 'āta yīmū' yūm, yā kāyā xexka 'āta yīmū' pip kax'āmi'ax kummuk punethok, yā xuxet'ax kummuk kax'āmi, yā kāyā xexka putox te' 7, tup-tox kup te' 10. 4 Ha 'ūn te topixxax 'āta tat, tu' tat xapmax, xix yīm hī'ax, xix yīpkutok tat'ax, xi' yīpkox xap, xix patakup hīy'ax, yā' xohix te pipkup yānām 'āta yīxux hā! mīy, xix mīkaxxap te takat hā! mīy, xix kupxat xap hā! mīy. Tute' tat kānēy, yā pipkup yānām 'āta yīxux hā! mīy, ha kopa' pip hāpxop punethok yāyīgāhnāg xi' xut putux, yā 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax yōg hāpxop. 5 Ha' kux tu' pip 'ūkax'ami 'ūxuxet'ax xaptop'ax, hu: “Kōmēn Maminōn Xexka!, yā xotit xop mūktut, xi' kummuk xop mūktut hām xexka yōg.” Kaxīy. 6 'Āte' pēnāhā! 'ūn paptux, yā Topa kopa kuxa mām xop hep 'āta xo'op. Ha Yeyox tu' pip ka'ok, yīy ta' nōy te' kix.

Ha 'āte' pēnāhā!, yā 'ūn kummuk. 'Ügkuxa te' yēy. 7 Ha' nūn pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu 'āl' yīykopit, hu:

—Xate xīy tu 'ākuxa te' yēy? 'Āte xa hāmyūmmūgāp-tup. 'Ühūn xix kāyā xexka!, yā nōm te 'ūn tat, yā nōm putox te' 7 xix putox kup te' 10. 8 Xate' pēnāhā kāyā xexka!. Hōmā 'ūhi!, pa' xok. Tute hāpkox tox xexka kopa' xupep

putup, ha ta' nōy tep-tex putup. Ha ta' nūn putup tikmū'ün. Hōmā xip'ah hām xexka!', īhā nōm tikmū'ün yōg 'āxet'ax kax'āmi 'ohnāg 'ūhi'ax yōg tappet kopah, putu hi xe'e, ha' kux 'ohnāg. Nōm nūn putup, tu' pēnāp-tup kāyā xexka xok, hu' yēy. Hōmā 'ūhi', tuk-nāy tu' xok, pa hāpxip 'ihā putpu' xip'ax.

⁹—'Āpu hāmyūmmūg. 'üp-tox te' 7 te yīktix te' 7 putuk, ha 'ün te yīktix te' 7 yīmū' yūm. 'üp-tox te' 7 te tikmū'ün yōg xat'ax xexka te' 7 putuk, ¹⁰tu' xat'ax xexka te' 5 xakix, ha hōnhā yāp-xet 'ūxexka', tu' tikmū'ün xat, ha' nōy xexka nūn putup, tu hāpxip 'ihā' xip'ax. ¹¹Ha ta kāyā xexka', yā 'ūxat'ax xexka nōy, yā' 8. Hōmā' xip, pa hōnhā' xip 'ohnāg. Yā' xip 'ūxape xop te' 7 kopah. 'Ūnōy tep-tex putup.

¹²—Ha xate' pēnāhā 'üp-tox kup te' 10, nōm te' xat'ax xexka te' 10 putuk, tu hāpxip nōm te tikmū'ün xat putup. Yā Topa te' xat putup, ha nōm te tikmū'ün xat putup kāyā xexka mūtik hāpxip kutōgnāg hā, ¹³tup-tup hāpxop puxet. 'Üp-tup, nūy kāyā xexka xexkanāl, ¹⁴tu' yāykix putup Kahnēn Kutox mūtik, pa Kahnēn Kutox te' xut putup, xix Kahnēn Kutox te nōm xānā'ax xop te' xut putup, yā yōg yīmōgātux xop, yā nōm te Kahnēn Kutox tu' pip ka'ok. Hamūn te' xut putup. Kahnēn Kutox, yā xuxyā xop yōg xuxyāl, xix xat'ax xexka xop yōg xat'ax xexka! Kaxīy.

¹⁵ Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā hām'āktux 'ūxeheh, hu:

—Pute 'ūm kōnāg kox xohix xotit te nōm puka' yūm? Yā hām xexka yōg xop xohix xexka!, yā tikmū'ün xop xohix, yā' hep xop xohix, yā' yīy'ax xop xohix. ¹⁶Xate' pēnāhā 'üp-tox kup te' 10 xix kāyā xexka pēnāhā!. Nōm te xotit putup nōg putup. Nōm te' pop putup 'ūyōg hāpxop xohix, ha' xax top'ax, tu xotit yīn māp-tup, tu kuxap hā' koxyōy putup. ¹⁷Hamūn, Topa te' xat, ha tikmū'ün te kāyā xexka 'āta yōg xat'ax mīy, yā tikmū'ün tep-tup, yā Topa te' xat.

¹⁸—Xate' pēnāhā, yā' xip 'ūhūn. Yā 'ün te kōmēn putuk, ha kōmēn kopa' pip tihik, tu nōm te hām xexka yōg xat'ax xexka xop xat putup. Kaxīy.

'Ūkoxyōy kōmēn Maminōn

18 ¹Hāpxip 'ihā 'āte' pēnāhā!, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax nōy, tu pexkox kopa' xupep, tu ta yīxohoh, yā' xexka!, tu' xat punethok, ha hām xexka yōg tikmū'ün xohix te' pēnāhā!, yā' max xe'ēgnāg, ²tu hām'āktux ka'ok, hu:

—'Ūnōg, yā kōmēn Maminōn xexka 'ūnōg. Hōnhā yā yāmīy pet xix yāmīy yāy'īgānāg pet, xix putux kummuk yāy'īgānāg pet. ³Hōmā tute tikmū'ün mōgāhā!, puyīy hāpkummuk xut putux mīy, ha hām xexka yōg xat'ax xexka xop te' nōm nūmūtik, ha tikmū'ün te yāy hām texop xexka!, tu' nōmenex kōmēn Maminōn xexka yōg hāpxop xohix. Kaxīy.

⁴'Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax pexkox tu, tu hām'āktux hu:

—Yōgnū tikmū'ün, mā, 'āpu kōmēn nīm! Mōg!

'Āpu hāpkummuk mīy hok nūmūtik,
nūy 'āxūy hok nūmūtik.

⁵ Yā 'ūyōg hāpkummuk mīy'ax punethok, tu' xexka te yīktix putuk,
tu yīktix xanep te pexkox xuhmīy,

ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax 'ātigāhā!.

⁶ Kōmēn yōg xop te 'āxop kute'ex kummuk. 'Āpu' yānān.

'Āpu' yānān tix.

Kōmēn yōg xop te 'āxop xūygāhā!. 'Āpu' yānān, nūy nōm xūygā tix.

⁷ Kōmēn yōg xop te yāy xexka mīy, tu yāy putexop xexka mīy. 'Āpu nōm xūygā xexka!, yā! kummugā xexka!.

Hamūn, kōmēn yōg xop te yāy mūtik hām'āktux, hu:

"Ügmūg, yāg ka'ok, yā! xohix xat.

'Ap hok yūm'ah 'ūgmūn.

'A 'āte hāpkummuk pēnāp-tup'ah!" Kaxīy.

⁸ Pa 'āmhok. Tute hāpkummuk mīy, yīy ta' nūn mōka'ok hāpkummuk 'āmnīy puxet 'ihā. Yā! xakip-tup, tu' kuxa hittup 'ohnāg putup, tu putup te' kix putup,

ha kuxap te' koxyōy putup.

Yā! ka'ok Topa xexka!, tu' nōy yōg hāpkummuk mīy'ax yānān.

Kaxīy.

⁹ Ha hām xexka yōg xexka xop te hāpkummuk mīy nūmūtik, ha kōmēn mō'hap, ha kugōy te pepi'l mōg, ha xat'ax xexka xop te' pēnāp-tup, tu' potap-tup, tu' kuxa hittup 'ohnāg putup, ¹⁰ tu' xūy yīpkutuk, tu' pip hāptox tu', tu hām'āktux, hu:

—Tu texīy, tu' kummuk? Kōmēn Maminōn yā! xexka!, tu' ka'ok, pa 'ot puxet nōg 'ihā! kux. Yā Topa te 'ōg hāpkummuk mīy'ax yānān.

¹¹ Ha hām xexka yōg nōmenex xop te kōmēn hā potaha!, tu' kuxa hittup 'ohnāg. Yā tikmūl'ūn te yōg hāpxop hāmenex kux. ¹² Yā nōmenex 'ohnāg 'uyōg hāpxop, yā pipcup yānām 'āta yīxux hā' nō'om, xix pipcup ponnoh hā' nō'om, xix mīkaxxap te takat, xix kupxat xap, xix topixxax te nīn hā' mīy, xix topixxax yīxux mūnnīy, xix topixxax te xet hā' mīy, xix topixxax 'āta!, xix hāpxop māynāg mīm max hā' mīy, xix hāpxop xohix xoktoh xox hā' mīy, xix mīm te takat hā' mīy, xix pipcup monōn hā' mīy, xix pipcup hā' mīy, xix mīkaxxap mām hā' mīy, ¹³ xix mīpxax kōnnōn kānēn hā' mīy, xix tēpet xuxpex, xix kōnnōn mō'hap ha' hax max, xix mīha' haxnāg max, xix hep haxnāg max, xix xupyāg, xi' top hep 'ayet, xix xuxnāg max kōnnōn, xix xuxnāg xe tox, xix mūnūytut, xix kahnēn, xix kāmānok, xix hāpxop yīkūy'ax, xix tikmūl'ūn kāmānat xop, xix tikmūl'ūn kuxa!. Yā hāpxop xohix hāmenex kux. ¹⁴ Ha nōmenex xop te kōmēn 'āktux, hu:

—Kōmēn yōg tikmūl'ūn tep-tup hāpxop max xohix, pa hōnhā' nōg. 'Up-te xop xexka tu' kux. Hōmā kōmēn max te yāy putuk, pa' nōg, tu xep xip putup'ah. Kaxīy.

¹⁵ Ha nōmenex xop te nōmenex punethok kōmēn kopah, tu hōnhā' xūy yīpkutuk, tu' pip hāptox tu', tu potap-tup, tu' kuxa hittup 'ohnāg.

¹⁶ Tu:

—Tu texīy tu' kummuk kōmēn xexka!. Hōmā kōmēn yōg tikmūl'ūn te topixxax max tat, yā nīn hā' mīy, yā topixxax 'āta!, xix topixxax yīxux mūnnīy, xix kahnēn xe hā' mīy topixxax 'āta!, tu xapmax taha!, xi' yīm hīy'ax, xi' yīpkutok tat'ax, xi'

yípkox xap, yā pipcup yānām 'āta yīxux hā' mīy, xix mīkaxxap te takat hā' mīy, xix kupxat xap hā' mīy. ¹⁷Pa 'ot puxet nōg, 'ihā yōg hāpxop xohix xexka xaxok. Kaxīy.

Ha ta mīpkox mōgā'ax xexka xop te' pēnāp-tup hāptox tu', xix nōm te mīpkox hā' mōg xop, xix mīpkox mōgā'ax xop, xix nōm te mīpkox hā tayūmak pop, ¹⁸Yā' xohix te hām'āktux ka'ok putup, hu:

—Hāmyāxatamuk xohix xexka hā' xip 'ohnāg kōmēn nōy te nōm putuk. Kaxīy.

¹⁹Tu yāy putox yīmū hāpkōnnōn mō'pok, yā' kuxa hittup 'ohnāg, tu' potaha!, tu' kuxa xūy, tu:

—Tu texīy tu' kummuk? Yā' kummuk kōmēn pu'. Hōmā mīpkox yōg tikmū'ūn xohix mōg kōmēn tu', tu yāyhāp-texop xexka!. Pa 'ot puxet nōg 'ihā kōmēn yōg tikmū'ūn te hāpxop xohix xexka xaxok. Kaxīy.

²⁰Ha ta pexkox kopa' pip xop te:

—'Apu kōmēn koxyōy'ax hā' ākuxa hittup. Yeyox kopa kuxa mām xop, 'āpu ākuxa hittup, xix Yeyox yōg mō'pok xop, xix Topa pupi hām'āktux xop. Hamūn, Topa te kōmēn yōg tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kummuk yānān. Kaxīy.

²¹Ha ta' xip pexkox yōg nūl'kutnā'ax, tu mīkaxxap xexka paha!, yā' xexka!, te mīkaxxap kōnnōnā'ax putuk. Tute' paha!, tu nū'yōn kōnāg xexka tu!, tu hām'āktux, hu:

—Kaxīy kōmēn Maminōn xexka nū'yōn putup, yā nū'yōn mō'ka'ok putup, ha tikmū'ūn te' xe pēnāp-tup'ah. ²²Tikmū'ūn te xe 'ap kaxyā'ax xupak putup'ah kōmēn kopah, xix kaxyā'ax xop, xix panao kaxyā'ax, xix tonōmet kaxyā'ax, yā xe' xohix xupak putup'ah. Tikmū'ūn te 'a' xupak putup'ah kāmānat hām, xix mīkaxxap kōnnōnā'ax 'āpak putup'ah 'ūxehēh, ²³tu xe pēnāp-tup'ah kuyānām tat'ax xix yōg kuyānām kōmēn kopah. Tikmū'ūn te xe' xupak putup'ah yāyta xop yōg hām'āktux kōmēn kopah. Hōmā kōmēn yōg nōmenex xop 'ūka'ok xexka!, pa hāpxexka nōy yōg nōmenex xop ka'ok kutōgnāg. Hōmā kōmēn yōg tikmū'ūn te' koit pax. Kaxīy.

²⁴Hōmā kōmēn Maminōn yōg tikmū'ūn te' kix Topa pupi hām'āktux xop xix Yeyox kopa kuxa mām xop kōmēn kopah, tu' kixgāhā! 'ūxohix hāpxexka xohix tu!. Hā kaxīy Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax yānān.

19 ¹Hāpxip 'ihā 'āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax xexka pexkox tu!, yā tikmū'ūn xohix yōg hām'āktux putuk. Tu hām'āktux, hu:

—'Ūmax Topah. Topa te tikmū'ūn mōy hāpkummuk kopah. Topa 'ūmax xe'ēgnāg, tu' ka'ok xexka!. ²Yā' xe'e, tu' yok Topah, hu tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax yānān. Tute xotit xexka yōg hāpkummuk mīy'ax yānān. Xotit xexka te hām xexka yōg tikmū'ūn xohix mōgāhā!, puyīy hāpkummuk mīy nūmūtik. Tute' kix Topa yōg kāmānat, yīy Topa te nōm xūygāhā!. Kaxīy.

³Tu xe hām'āktux ka'ok, hu:

—'Ūmax Topah. Kōmēn xexka mō'xut, ha kugōy te pepi' mōg putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā!. Kaxīy.

⁴Ha ta' pip tik xexka te! ²⁴, xix yōnnā'ī te! ⁴, tu Topa pu nūktettek, tu Topa 'āktux max, ha Topa yūm mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg yīmū!. 'Ūxohix te:

—Hamūn. 'ūmax Topah. Kaxīy.

Kahnēn Kutok yōg yāyta yōg 'āmuk xexka'

5 Ha ta' xip 'ūyānmūnxutep'ax 'ūxexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu!, tu:

—Topa yōg kāmānat xop, 'āpu yūmū yōg Topa 'āktux max. Tihik, yā' xexka xik-tōgnāg, 'āpu yūmū yōg Topa 'āktux max. Topa yīpkutuk xop, 'āpu yūmū yōg Topa 'āktux max. Kaxīy.

6 Ha 'āte' xupak, pa' xip hāmnūhūn, yā tikmū'ūn xohix yōg hām'āktux putuk, pe xamoka xexka yōg hāmnūhūn putuk, pe tex tīnnā'ax putuk.

'Āte' xupak, ha nōm te:

—'Ūmax Topah. Yūmū yōg Topa te hāpxop xohix xexka mīy yūmmūg. Hamūn, 'ūxexka!. 7'Āpu yūmū hittup, tu yūmūg kuxa hittup. 'Āpu yūmū Topa 'ūxexka 'āktux. Hamūn, hāpxip kutōgnāg 'īhā yāytap-tup Kahnēn Kutok hah, ha 'ūn te yāytap-tup te yāy maxnāhā, nūy yāytax, 8tu' pop topixxax tup, yā nīn hā' mīy, yā' xunnuk 'ūyōg topixxax. Kaxīy.

Hamūn, nōm topixxax nīn te Topa kopa kuxa mām xop yōg hāpxopmā'ax max putuk.

9 Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā hām'āktux, hu:

—'Āpu kax'āmi, hu: "—"Ūkuxa hittup nōlōm. Yā Topa te nōm xānāhā!, pu nū! Kahnēn Kutok yōg yāyta yōg 'āmuk xexka hah." Kaxīy.

Tu xe:

—Topa te hām'āktux xe'e!. Kaxīy.

10 Ha 'āte pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nū'xup, pa tute:

—'Āmhok. Kaxīy hok. 'Āte Topa pu hāpxopmā max yā' lāmūn putuk xix 'āxape putuk, yā' Yeyox yōg hām'āpak xe'e 'āpak xop putuk. 'Āpu Topa pu nū'āxup. Kaxīy.

Yā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox yōg hām'āpak xe'e 'āktux.

'Ōm te kām'ānok ponnok yīmū' yūm

11 'Āte' pēnāhā!, ha pexkox xōn, pa' xip kāmānok ponnok, ha nōm te' yīmū' yūm 'ūxuxet'ax Nōm Te! Nōy Tu' Xip Ka'ok xix Nōm Xe'e!. Tute 'ūxohix yōg hāpkummuk mīy'ax kopit, yā' yok, tu' nōy mūtik yāykix. 12 'Ūpa te kuxap putuk, tu' tat 'ūxat'ax xexka yōg kuixxax punethok, tu 'ūxuxet'ax kax'āmi tat, pa' xohix te' xuxet'ax yūmmūg 'ohnāg, pa nōm puxet te' yūmmūg yāy yōg xuxet'ax. 13 'Ūtat topixxax tox, yā' patok 'ūhep 'āta hā. 'Ūxuxet'ax "Topa yōg Hām'āktux." Kaxīy. 14 Ha pexkox yōg xonat xop te' pe' mōg, tu kāmānok ponnok yīmū' mām kamah, tu ta' mōg, tu topixxax nīn ponnok tup tat, 15 ha mīkaxxexka xox max xip 'ūyīkox kopah, tu' xutep. Tute mīkax xexka hā' xut putup, ha ta hām xexka yōg xop xohix te' xut putup'ah. Tute hām xexka yōg xop xohix xat putup pipkup xexka tox hā. Tute' koxyōy putup, yā mīnta 'op hep xut'ax putuk. Yā' gāy Topah. Topa te hāpxop xohix xexka mīy yūmmūg. 16 Nōm te kāmānok yīmū' yūm, tu topixxax tu' kax'āmi, hu: "—"Ūxat'ax xexka yōg xat'ax xexka xix xuxyā xop yōg xuxyā". Kaxīy. Tu' paxix yīmū' nōm kax'āmi kamah.

¹⁷Ha 'āte' pēnāhā, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax māyōn yānām tu', tu' xānā ka'ok putux xohix xop nōm topaha!. 'Úxānāhā, hu:

—Mā, Topa yōg 'āmuk ha nū!. ¹⁸Mā, nūy 'ūxat'ax xexka yīn mā', xix xonat yōg xat'ax xop yīn, xix xonat yīn, xix kāmānok yīn, xix kāmānok yīmū' mām xop yīn, xix tik xohix yīn, yā kāmānat xop yīn, xix xuxyā xop yīn, xi' xexka xik-tognāg xop yīn. Kaxīy.

¹⁹Ha 'āte' pēnāhā, pa' xip kāyā xexka 'āta, xix hām xexka yōg xat'ax xexka xop pip xix yōg xonat xop. 'Úxohix tu yāy tu nū'nāhā', nūy yāykix nūmūtik, yā nōm te kāmānok yīmū' yūm mūtik xix yōg xonat xop mūtik. ²⁰Ha kāyā xexka 'āta te' xut 'ohnāg, ha' nōy te' mūg, tu' hīy, tu Topa pupi hām'āktux mōl'āmū'ax mūg, tu' hīy. Yā hōmā Topa pupi hām'āktux mōl'āmū'ax xop te hāpxomā ka'ok xel'ēgnāg kāyā xexka 'āta pu'. Tute hāpxomā ka'ok xe'ēgnāg, pa' koit, yīy ta' pe' mōg tikmū'ūn, yā tikmū'ūn tu' xip kāyā xexka 'āta yōg kax'āmi'ax, tu kāyā xexka 'āta yōg topa komut pu nūktettx.

Ta mō kāyā xexka 'āta yōn kuxap 'ūxop yōg kopah, yā' hi', xix Topa pupi hām'āktux mōl'āmā'ax xop kamah. Yā kuxap te kōnāg xexka putuk. ²¹Ha ta nōm te kāmānok yīmū' yūm yōg mīkax xexka te' yīkox kopa' xupep, tu' xuhmīy xonat xop, tu' kix, ha' xakix, ha ta putux yāy'īgā xop nūn, tu nūktu xonat xop yīn māhā', tu' hix ka'ok.

Hāmāxatamuk te' 1.000

20 ¹'Āte' pēnāhā, pa' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, tu pexkox kopa' xupep, tu ta yīxohoh, tu' yīm kopa' tat hāpkox tox xexka yōg pipcup hāmyīnnīn'ax xix pipcup māgxap tat, ²tu xok xexka 'āta paha!. 'Ū'tūm xok xexka 'āta? Yā nōm kāyā hittap, yā Hāmgāyāgnāg, yā Niap, yā Xatanāy. Pexkox yōg mōkutnā'ax te nōm hīy hāmyāxatamuk xohix te' 1.000 hā, ³Yā' putxok hāpkox tox xexka kopah, tu mō'yīnnīn, tu' kīy, puyīy hāpxexka yōg tikmū'ūn xe mōgā hok, puyīy tikmū'ūn hāpkummuk mīy hok, ha mōktu' nōg putup hāmyāxatamuk xohix te' 1.000, hak-nāy tu Hāmgāyāgnāg xut, pu mōg hāpxip kutōgnāg hā.

⁴Ha 'āte' pēnāhā', pa' pip nōm xop te' xexka xop yōg mīmpe mām'ax yīmū' mām. Topa te' xat, ha nōm te tikmū'ūn yōg hāpxomā'ax kopit. Ha 'āte' pēnāhā', pa' pip tikmū'ūn yāmīy. Hōmā nōm tikmū'ūn te Topa yōg hām'āktux kopa kuxa mām, tu hōnhā Yeyox yūmmūg, tu ta' mōg, nūy Yeyox yōg hām'āpak max 'āktux, yīy ta tikmū'ūn te' kix, ha' xakix. Nōm te kāyā xexka pu nūktettx 'ohnāg, xix yōg topa komut pu nūktettx 'ohnāg, tu' pop 'ohnāg kāyā xexka yōg kax'āmi'ax yāy kux tu', pe' yīm tu'. Pa hōnhā hi', tu yāyhā xexka xop Kunniix mūtik hāmyāxatamuk xohix te 1.000 hā. ⁵Hamūn, 'ūputpu' hi hāmāxap, pa xakix xop nōy te putpu' hi 'ohnāg, ha mōktu' nōg hāmyāxatamuk te' 1.000. ⁶Yā' kuxa hittup nōm te putpu' hi hāmāxap. Yā xe xakix putup'ah, pa' nōy xe xakix putup, tu' pip putup Topa yōg hāptox tu', yā xakix tik putuk. Pa' nōy xe xakix putup'ah. Nōm te Topa yōg 'āmānex xop putuk xix Kunniix yōg, tu' xohi' xat putup Kunniix mūtik hāmyāxatamuk xohix te' 1.000 hā.

Hāmgāyāgnāg nu'xok

⁷Hāmyāxatamuk te 1.000 nōg putup, ha ta 'ōm te Hāmgāyāgnāg xut putup 'üyōg kanet ka'ok kopah. ⁸Ha ta' mōg putup, nūy koit, nūy mōgā hāpxexka xohix yōg tikmū'ün hāpxexka xohix tu!, yā Goge' xix Māgoge!. Ha Hāmgāyāgnāg te nōm yāy tu nū'xoh, puyīy yāykix, yā tikmū'ün xohix, yā xohix te 'āmot xap xohix putuk hāpkux yōg.

⁹Yā! xohix te hām panip tu' pip, tu ta' nūn putup, tu nūktu Topa kopa kuxa mām xop xakot, xix Topa yōg kōmēn xakot, yā Topa te nōm putup pax. Pa hāpxip 'ihā kuxap te pexkox kopa' xupep, tu nūktu' nāhā', tu nūktu nōm tikmū'ün koxyōy. ¹⁰Yā Hāmgāyāgnāg te tikmū'ün pu' koit. Ha' nōy te' mūg Hāmgāyāgnāg, tu nū'xok kuxap kopah, yā mīkaxxap 'ūxop yōg kuxap kopah. Yā kuxap te kōnāg xexka putuk, ha' pip kama kāyā xexka xix Topa pupi hām'āktux mō'āmā'ax. Yā! xohix xūy hāptup 'ihā xix 'āmnīy 'ihā hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

Tikmū'ün yōg hāpxompmā'ax kopit

¹¹Ha 'āte' pēnāhā', pa' xip 'ūxat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg xexka ponnonk, ha 'ōm te yīmūl yūm. Ha nōm keppa 'ünōg hām xexka xix pexkox yokoma!. Yā 'ap pip'ah. ¹²'Āte' pēnāhā', pa' pip xakix xop, yā! xexka xik-tōgnāg xop, ha' xat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg keppak-nīhā' pip, ha' xōn tappet, tu' nōy xōn. Yā hi'ax xop yōg tappet yā hi'ax xop 'āxet'ax pip tappet tu!, hu' hi mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Yā Topa yīkak pip putup. Ha tikmū'ün hāpxompmā'ax yōg kax'āmi'ax pip tappet tu!. Ha 'ōm te' mōkupix, nūy tikmū'ün yōg hāpxompmā'ax kopit. ¹³Ha ta' putpu' hi' xakix xop, nōm xakix kōnāg kopah. Ha putpu' hi xakix xop, yā nōm pip xukpot tu!, tu' xohix nūn, ha' nōy te yōg hāpxompmā'ax kopit. ¹⁴Ha' putxok kuxap kopa hāpxakix'ax xix xakix xop. Yā kuxap te kōnāg xexka putuk. Kuxap xexka yā xakix'ax tix. ¹⁵Tikmū'ün yōg xuxet'ax kax'āmi 'ohnāg 'ūhi xop yōg tappet tu!, puxix nōy nōm nū'xok kuxap kopah, nōm te kōnāg xexka putuk.

21 ¹'Āte' pēnāhā', pa' xip pexkox yokoma' nōy tup xix hām xexka nōy tup. Hamūn, 'ünōg pexkox yokoma māxap xix hām xexka māxap. ²'Āte' pēnāhā', pa' xip kōmēn xe'ēgnāg, yā kōmēn Yenoyanēn nōy tup, tu pexkox kopa' xupep, tu ta yīxohoh. Yā! max yāy putuk. Yā 'ün te yāytap-tup putuk, tu' xax max tat, tu' mōg, nūy yāy yīpxox mūy. ³'Āte' xupak, pa' xip yānmūn xupep'ax 'ūxat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu!, tu hām'āktux, hu:

—Hōnhā Topa te yāy kotīnnāhā tikmū'ün mūtik. Tute yāykotīnnāp-tup nūmūtik. Yā yōg tikmū'ün. Topa xip putup nūmūtik, yā tikmū'ün yōg Topah. ⁴Topa te tikmū'ün pa hep kutux putup. 'A xep xakix putup'ah, tu xe' kuxa hittup 'ohnāg putup'ah, tu xe' xūy putup'ah. Yā! nōg hāpxop hittap. Kaxīy.

⁵Ta nōm te' xat'ax xexka yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg yīmūl yūm, tu: —Nōmhā 'āte hāpxop xohix tup mīy putup. Kaxīy.
Tu xe' lā hām'āktux, hu:

—'Āpu nōm kax'āmi' yā hām'āktux xe'e'. 'Ūmax, pu tikmū'ūn kuxa mām hām'āktux kopah. Kaxīy.

⁶ Tu xe:

—Puxix. 'Ūkux. 'Ūgmūn yā māxap xix ka'ax, yā 'Appa xix 'Ōm. 'Ok kōnāg putup te 'āp-tex? 'Āte xa hok hōm putup kōnā'āg, yā kōnāg xutep'ax yōg, ha nōm te 'āxop hīnnāp-tup. ⁷'Āte 'ā tu' pip ka'ok xop pu nōm hōm, hak mūn yā 'ūyōg Topah, yā 'ūk-tok xop nō'ōm. ⁸Pa' pip 'ūkuxanōg xop, xi' kuxa mām 'ohnāg xop, xix yāy'igā xop, xix nōm te' nōy kix xop, xi' nōy hā xupxet xop, xix mīm mīy xop, xix topa komut pu nūktet tex xop, xi' koit xop. Yā' xohix yōg pip'ax pip, yā mīkaxxap 'ūxop yōg kuxap kopah, yā kōnāg xexka putuk, yā xakix'ax tix. Kaxīy.

Kōmen Yenoyanēn tup

⁹Ha ta' xip pexkox yōg nū'kutnā'ax, nōm te' xape te' ⁷xop kopa' xip. Hōmā nōm xop te 'āmuk xak'ax te' ⁷tat, ha nōm kopa' pip hāpxūygā'ax te' ⁷. Yā nōm pexkox yōg nū'kutnā'ax 'ūkha' nūn, tu nūktu:

—Mā, 'āte xa mūg putup 'ūn te yāytap-tup, yā Kahnēn xetut. Kaxīy.

¹⁰Ha Topa Koxuk tek xat, tuk mōgāhā yīktix xox putox tu!, tu 'ā mūg Yenoyanēn, yā kōmēn xe'ēgnāg, ha pexkox kopa' xutep, xix Topa yīka' xutep, tu ta' yīxohoh. ¹¹'Ūyōg kuyānām yā Topa yōg hāmmak xē'ēgnāg'ax. Kōmēn te kuyānām mīy, yā mīkaxxap te takat putuk, yā mīkaxxap yax putuk, xix 'ūtup te mīkaxxap kinixat putuk. ¹²Kōmēn yōg hāmpak'ax tox xexka!, ha yōg hāmpak'ax yōg hāmyīnnīn'ax xohix te' ¹², ha pexkox yōg nū'pok te' ¹² te nōm pēnāhā!. Ha' pip 'ūkax'āmi'ax hāmyīnnīn'ax tu!, yā 'Iyaet xop yōg hep xop te' ¹² yōg xuxet'ax. ¹³Ha' patpe tu' pip hāmyīnnīn'ax te' tikoyuk, yā patpe xohix te kāxīy, yā māyōn xutep tu' tikoyuk, ha xot tu' tikoyuk, ha nōntix tu' tikoyuk, ha māyōn mō'nāl'ax tu tikoyuk. ¹⁴Ha kōmēn yōg hāmpak'ax xip mīkaxxap te' ¹² yīmū!. Mīkaxxap te' ¹² tu' pip kax'āmix'a, yā Kahnēn Kutox yōg mō'pok te' ¹² 'āxet'ax kax'āmi'!

¹⁵Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te hām'āktux 'ūgmūtik, tu' tat mōhāmmūg'ax, nūy kōmēn yōg mēn mōkupix, xix hāmyīnnīn'ax yōg mēn, xix hāmpak'ax yōg mēn. ¹⁶Kōmēn yōg hāmpak'ax yōg patpe te' ⁴. Patpe xohix yōg mēn te yāy putuk. Pexkox yōg nū'kutnā'ax te kōmēn yōg mēn mōkupix, 'ūtoto te 2.200 kinōm, xix patpe xix patpe nōy yōg 2.200 kinōm kamah. Ha kōmēn tox pepix yōg kinōm te' ^{2.200} kamah, yā' yāy putuk. ¹⁷Pexkox yōg nū'kutnā'ax te hāmpak'ax yōg patpe tix yōg mēn mōkupix, yā' xohix te' ⁶⁴, yā tikmū'ūn yōg mēn hā' mōkupix pexkox yōg nū'kutnā'ax te!. ¹⁸Kōmēn yōg hāmpak'ax te mīkaxxap yax hā' mīy, ha ta kōmēn te pipkup 'āta yīxux hā' mīy, yā kuyānām mīy tu' tup, tu minino putuk. ¹⁹Kōmēn yōg hāmpak'ax yōg kupkūnīy yīmū! pip mīkaxxap te takat punethok. Yā 'ūkupkūnīy kakak yōg mīkaxxap yax, xix 'ūkupkūnīy yīmū! xip tix yōg mīkaxxap xapit, xix 'ūkupkūnīy yīmū! xip tikoyuk yōg mīkaxxap 'ak, xix 'ūkupkūnīy yīmū! xip 4 yōg mīkaxxap 'exmēnat, ²⁰xix 'ūkupkūnīy yīmū! xip 5 yōg mīkaxxap xanōn, xix 'ūkupkūnīy yīmū! xip 6 yōg mīkaxxap xahnix, xix 'ūkupkūnīy yīmū!

xip 7 yōg mīkaxxap kiniyot, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 8 yōg mīkaxxap menit, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 9 yōg mīkaxxap topay, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 10 yōg mīkaxxap kiniyop, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 11 yōg mīkaxxap yaxīn, xix 'ūkupkūnīy yīmū' xip 12 yōg mīkaxxap 'āmātix. ²¹Ha hāmyīnnīn'ax te' 12 te kupxat xap te' 12 hā' mīy, yā yāpxet te kupxat xap puxet hā' mīy. Ha kōmēn yōg putat te pipkup yānām 'āta yīxux hā' mīy, yā yānām mīy, tu' tup, yā minino putuk.

²²Ha 'āte' pēnā 'ohnāg Topa pet xexka kōmēn kopah. 'Ap xip'ah. Yā Topa xip kōmēn kopah xix Kahnēn Kutox xip. Puxix. Topa 'ūxexka', tu hāpxop xohix xexka yūmmūg. ²³Ha 'ap xip'ah māyōn, xix māyōn hex, yā 'ap putup'ah māyōn yānām xix māyōn hex yānām. Hamūn, Topa max xe'ēgnāg xix Kahnēn Kutox, hu kuyānām punethok pip. Puxix. ²⁴Ha ta' pip tikmū'ün hām xexka tu', ha kōmēn te nōm yīmū mō kuyānām yōn, ha hām xexka yōg xat'ax xexka xop nūn putup, tu hāpxop max nūnnāp-tup, tu nūktu kōmēn hā mōxakux. ²⁵Ha kōmēn yōg mōhāmyīnnīn'ax xōn hāptup tox hā, tu nōhāmyīnnīn putup 'ohnāg. Hāmūn, 'ap xip'ah 'āmnīy 'ōnteh. ²⁶Ha hām xexka xohix yōg hāpxop xe'ēgnāg nūnnāp-tup kōmēn tu', xix yōg hāpxop max. ²⁷Pa hāpxop yāyīgā nūnnāp-tup 'ohnāg kōmēn tu', yā hāpkummuk mīy'ax nūnnāp-tup 'ohnāg xi' koit'ax nūnnāp-tup 'ohnāg. Pa mō'nāp-tup nōm tikmū'ün, yā 'uyōg xuxet'ax kax'ami Kahnēn Kutox yōg hi'ax xop yōg tappet tu'!

22 ¹Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'lā' mīg kōnāg kox, ha yōg kōnā'āg te tikmū'ün hīnnāhā', tu kuyānām mīy, tu' tup, tu kinixat putuk. Kōnāg kox te Topa yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg tu' xupep xix Kahnēn Kutox yōg, ²tu ta' mōg putat kote', ha ta' pip kōnāg kox yōg hāpkux tix tu' mīm kup tix, yā hi'ax yōg, tu mey puxet 'ihā minta ta punethok, ha mey nōy 'ihā minta ta' nōy punethok. Yā hā kaxīy mey te' 12 yōg mīnta ta xohix te' 12. Ha yōg mīm xux te hāpxexka xohix yōg tikmū'ün hittupmāhā!. ³'Ap xip'ah hāpxop kummuk, Topa te nōm putup nōg. Ha ta' xip kōmēn kopa Topa yōg mīmpe yūm'ax xe'ēgnāg xix Kahnēn Kutox yōg, ha yōg kāmānat te Topa pu nūktettx xix Kahnēn Kutox pu nūktettx, ⁴tu Topa pa pēnāp-tup xix Kahnēn Kutox pa pēnāp-tup, ha Topa 'āxet'ax pip tikmū'ün kux tu', xix Kahnēn Kutox 'āxet'ax. ⁵Ha 'ap xip putup'ah 'āmnīy 'ūxeheh, yīy ta 'ap xip putup'ah kuyānām tat'ax xix māyōn yānām. Yā Topa xexka te hāptupmāp-tup, ha Topa yōg xop te' xohix xat putup hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

Yeyox te putpu' nūn

⁶Ha pexkox yōg nū'kutnā'ax te 'ā hām'āktux, hu:

—Nōm hām'āktux 'ūxe'e. 'Ūmax, pu tikmū'ün hām'āktux kopa kuxa mām. Ha Topa xexka te Topa pupi hām'āktux xop pu Topa Koxuk hōm, ha ta nōmhā Topa te yōg pexkox yōg nū'kutnā'ax mōkutnāhā!, nūy Topa yōg kāmānat pu hām'āktux hāpxopmā'ax texīy pip'ax hāpxip kutōgnāg 'ihā. Kaxīy.

⁷Ha Yeyox te:

—'Āpu 'ūxupax. Hāpxip kutōgnāg 'ihāg mōg putup 'āxop hah. 'Ūkuxa hittup nōm te nū hām'āktux 'āpak, nūy mīy. Nū hām'āktux te 'āxop pu

hāpxop xohix yūmmūgāhā!. Hāpxip 'ihā' pip putup nōm hāpxop xohix. Kaxīy.

⁸'Ugmūn Yoām. 'Āte' xupak nōm hāpxop xohix, tu nōm pēnāhā!. 'Āte' xupak kux, tu' pēnā kux, tu pexkox yōg nū'kutnā'ax pu nūkxup, yā nōm te 'ā hāpxop xohix mūg. ⁹Pa tute 'ā hām'āktux hu:

—'Āmhok. 'Ugmūn pu nū'āxup hok. 'Ugmūn yā Topa yōg kāmānat 'āmūn putuk, xix 'ātaknōy xop putuk, xix Topa pupi hām'āktux xop putuk, xix nōm te nū tappet yōg hām'āktux 'āpak xop putuk. 'Āpu Topa pu nū'āxup. Kaxīy.

¹⁰Tu xe 'ā hām'āktux, hu:

—'Āpu tikmū'ūn pu nū hām'āktux 'āktux. Nū hām'āktux te tikmū'ūn pu hāpxopmā'ax mūg nōm pip putup. Hāpxip kutōgnāg 'ihā nōm hāpxopmā'ax pip putup. ¹¹Tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, puxix xe hāpkummuk mīy putup. Tikmū'ūn te hāpxop yāy'īgā mīy, puxix xe hāpxop yāy'īgā mīy putup. Tikmū'ūn te hāpxopmā max, puxix xe hāpxopmā max putup. Tikmū'ūn 'ūmax xe'ēgnāg, puxix xe' max xe'ēgnag. Kaxīy.

¹²Ha Yeyox te:

—'Āpu 'ūxupax. Hāpxip kutōgnāg 'ihā 'āxop hak mōg putup. 'Āte 'āxop pu hāpxop popmāp-tup. 'Āte nōm te hāpxopmā max punethok pu' popmāp-tup hāpxop punethok. 'Āte nōm te hāpxopmā max kutōgnāg pu' popmāp-tup hāpxop tīgnāg. ¹³'Ugmūn yā māxap xix ka'ax, yā 'Appa xix 'Ōm.

¹⁴'Ukuxa hittup nōm te yāy topixxax tox pix, ha' tup. Topa te' xat, ha nōm te mīnta ta māp-tup 'ūhi'ax yōg mīm kup yōg. Tute kōmēn hāmyīkox hā mōxakux putup. ¹⁵Pa kōmēn kūnāpa' pip 'ūnōy hā' xupxet xop, xix mīm mīy xop, xix yāy'īgā xop, xix nōm te topa komut pu nūktettex, xi' koit xop, tu hāpxop mō'āmū' mīy

¹⁶Ha Yeyox te:

—'Ugmūn Yeyox. 'Āte pexkox yōg nū'kutnā'ax mōkutnāhā!, puyīy nū hāpxop 'āktux Topa kopa kuxa mām xop pu'. 'Ugmūn yā Namix hā xupepmā!. Yōgnū kuyānām ka'ok, yā 'ūgmax xe'ēgnāg, yā māyōnnāg xexka kuyānām putuk. Kaxīy.

¹⁷Ha Topa Koxuk te:

—Mā!. Kaxīy.

Ha 'ūn te yāytap-tup te:

—Mā!. Kaxiy.

Ha' xupak xop te:

—Mā!. Kaxīy.

'Ok kōnāg putup te 'āp-tex? Mā!, nūy kōnāg hok pa', yā kōnāg te tikmū'ūn hīnnāhā nō'ōm.

Hām'āktux kux'ax

¹⁸Hak mūn Yoām. 'Āte xa hām'āktux, hu: Xate' xupak nū hām'āktux, tu xa hāpxopmā'ax 'āktux nōm pip putup. Xate tehomi kax'ami', pe hām'āktux

nōy, puxix Topa 'āxūygāp-tup, yā' putuk nōm hāpxūygā'ax kax'āmi nū tappet tu'. ¹⁹Ha xate nū' hām'āktux yāg xut, puxix Topa te 'ōg hāpxop max xut putup, yā nōm mīnta ta xut putup 'ūhi'ax yōg mīm kup yōg, tu 'ōg hāpxop xut putup, yā kōmēn xel'ēgnāg yōg Yā nū tappet te nōm 'āktux.

²⁰Yeyox te:

—Nū tappet 'ūmax. Hamūn, 'āxop hak mōg putup hāpxip kutognāg 'ihā! Kaxīy. Hāmūn Yāyā Yeyox, mā' mō'ka'ok!

²¹Pu yā yūmūg xuxyā Yeyox 'āxop xohix ha hāmmaxnā!

Tu ta tu' kux.